

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

24 oktober 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toepassing van de taalwetgeving bij de inschrijving van leerlingen in het faciliteitenonderwijs

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kennis van het Nederlands van tijdelijke leerkrachten uit het Franstalig faciliteitenonderwijs

Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toekomst van de centra voor leerlingenbegeleiding, naar aanleiding van recente uitspraken van de minister

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van de hogescholen

Interpellatie van de heer Kris Van Dijk tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toegankelijkheid van scholen voor mensen met bijzondere noden

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de musicalopleiding aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 24 oktober 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.23 uur.*

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toepassing van de taalwetgeving bij de inschrijving van leerlingen in het faciliteitenonderwijs

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kennis van het Nederlands van tijdelijke leerkrachten uit het Franstalig faciliteitenonderwijs

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toepassing van de taalwetgeving bij de inschrijving van leerlingen in het faciliteitenonderwijs en over de kennis van het Nederlands van tijdelijke leerkrachten uit het Franstalig faciliteitenonderwijs.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, enkele weken geleden konden we in Le Soir lezen dat de burgemeesters van de faciliteitengemeenten op 30 september zijn overeengekomen om een nieuwe klacht in te dienen bij de Raad van State. Ze willen namelijk de taalwetgeving op het onderwijs aanklagen. Deze wetgeving stelt dat de faciliteitenscholen uitsluitend kinderen mogen inschrijven die in de faciliteitengemeenten zelf gedomicilieerd zijn.

Ze beroepen zich voor hun klacht op artikel 22 van de fameuze resolutie van het rapport-Nabholz die vorige maand werd goedgekeurd en waarin staat dat de assemblee van de Raad van Europa de Bel-

gische staat oproept om het arrest van 23 juli 1968 van het Europees Hof voor de Mensenrechten na te leven. Volgens dit arrest zouden kinderen van ouders die niet in de zes faciliteitengemeenten wonen, toegelaten moeten worden in die Franstalige faciliteitenscholen van de betrokken gemeenten.

Ik heb ook vernomen dat de schepenen van Onderwijs van de zes betrokken gemeenten de opdracht hebben gekregen van hun burgemeesters om alle op die grond geweigerde inschrijvingen te noteren. Mevrouw de minister, u zult zich trouwens ook nog wel herinneren dat de burgemeester van Linkebeek in het begin van dit jaar in een vraaggesprek met Le Soir reeds had aangekondigd dat hij, bij wijze van provocatie, één of meer scholieren van buiten die zes gemeenten zou inschrijven in de Franstalige faciliteitenschool van zijn gemeente. Ik heb trouwens net uw antwoord gekregen op een schriftelijke vraag die ik in verband met ditzelfde onderwerp had gesteld. Voor zover uw antwoord correct is, heeft die provocatie tot op heden nog niet plaatsgevonden.

Uiteraard komt hier het financiële aspect bij kijken. De factuur die Vlaanderen nu reeds jaarlijks voor het faciliteitenonderwijs betaalt, dreigt nu nog hoger op te lopen. Wat mij echter nog meer verontrust, is de dreiging dat de hele taalwetgeving inzake onderwijs nu ook al op de helling komt te staan.

Mevrouw de minister, ik denk dat u mijn vrees niet ten kwade kan duiden. Immers, inzake de handhaving van de taalwetgeving heeft deze coalitie – zowel op Vlaams als op federaal niveau – zich toch wel lamentabel gedragen. Denk maar aan het slikken van het taalhoffelijkheidssakkoord in Brussel, het aanwerven van eentalig Franse rechters in de hoofdstad, het taalgebruik bij de hulpdiensten in Brussel en in de Brusselse Rand, het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen of het uitblijven van taalkaders in de overheidsinstellingen, zelfs in

Van Nieuwenhuysen

nieuwe instellingen zoals het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Net vandaag heb ik in de krant gelezen dat het taalhoffelijkheidsakkoord nu ook al zal worden toegepast bij de aanwerving van Brusselse politieagenten.

Wat uzelf betreft, heb ik in deze legislatuur de indruk gekregen dat de taalwetgeving inzake onderwijs niet meteen uw grootste zorg is. U hebt destijds reeds mijn suggestie van de hand gewezen dat de faciliteitenscholen uitsluitend toegankelijk zouden zijn voor kinderen die gedomicilieerd zijn in de gemeente waar die school zich bevindt. Nochtans kan zo'n school uitsluitend worden opgericht als zestien in de gemeente zelf gedomicilieerde ouders een aanvraag indienen, dus niet wanneer die ouders in andere faciliteitengemeenten wonen. De logica is dus dat de kinderen die in een bepaalde faciliteitengemeente wonen, in die gemeente kunnen worden ingeschreven in de Franstalige school, maar niet daarbuiten.

Ongeveer twee jaar geleden was u duidelijk niet gediend met de vernietiging door toenmalig minister Sauwens van een drietal onwettige benoemingen van leerkrachten door het gemeentebestuur van Wezembeek-Oppem. Ik heb ook vastgesteld dat de laatste controle inzake de taalregeling door de inspectie Basisonderwijs dateert van het schooljaar 1998-1999. Ook dat blijkt u niet echt te storen.

U bent ook nooit willen ingaan op de opmerking dat de inschrijvingen in de faciliteitenscholen in feite beperkt moeten worden tot kinderen van wie de huistaal ofwel de moedertaal, ofwel de gebruikelijke taal het Frans is. U weet nochtans dat dit niet het geval is voor heel wat kinderen van buitenlanders die les volgen in het Franstalig faciliteitenonderwijs. Heel wat leerlingen in die scholen zijn van buitenlandse afkomst. U hebt me daar in het verleden zelf cijfers over bezorgd. U houdt het voorlopig bij het acteren van de onwillige houding van de Franse Gemeenschap inzake de herziening van de protocollen over het faciliteitenonderwijs. We hebben het daar in het verleden al uitvoerig over gehad.

Mevrouw de minister, dan ga ik nu over tot mijn tweede interpellatie. Op 6 juni 2002 heb ik u een schriftelijke vraag gesteld over de schorsing door de gouverneur en de daaropvolgende vernietiging door minister Van Grembergen van een aantal benoemingen in het Franstalig faciliteitenonderwijs. De benoemingen werden geschrout omdat de leerkrachten onvoldoende kennis hadden van het Ne-

derlands. In uw antwoord heeft me één zin getroffen : 'Aangezien het departement aan een geschorste benoeming geen uitvoering kan geven, blijven de betrokken leerkrachten ten aanzien van de subsidiërende overheid tijdelijk aangestelde personeelsleden'.

Ik heb dan in augustus gevraagd of uit die zin kan worden afgeleid dat de betrokken onderwijzers weliswaar niet benoemd zijn, maar wel degelijk in de Franstalige faciliteitenscholen lesgeven. Dat blijkt inderdaad het geval. Ik citeer opnieuw : 'De schorsings- en vernietigingsbeslissing heeft enkel betrekking op het benoemingsbesluit, niet op de gemeenteraadsbeslissing houdende de tijdelijke aanstelling. Deze tijdelijke aanstelling blijft derhalve onverminderd van kracht en wordt verder gesubsidieerd door het departement Onderwijs'.

In concreto waren er het voorbije schooljaar in de acht Franstalige faciliteitenscholen liefst 78 tijdelijke personeelsleden tewerkgesteld. Het gaat deels om onderwijzers van wie de vaste benoeming werd geschorst of vernietigd omdat ze geen bewijs van een voldoende kennis van het Nederlands konden voorleggen. In dat cijfer zijn de interimleerkrachten niet eens inbegrepen. Nu blijkt dat slechts negen van de 78 tijdelijke leerkrachten in het bezit zijn van een getuigschrift 'grondige kennis van het Nederlands' uitgereikt door een examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap. Niemand is in het bezit van het getuigschrift 'grondige kennis van het Nederlands, niveau 2+' uitgereikt door het VWS in het kader van de bestuurstaalwetgeving. Dat betekent dat ongeveer 70 leerkrachten in het Franstalig faciliteitenonderwijs onvoldoende of geen kennis van het Nederlands hebben. Dat lijkt me een meerderheid.

Voor scholen die de integratie van Franstalige leerlingen in Vlaanderen moeten bevorderen en die volgens de wet een vast aantal uren Nederlands moeten geven, is dit onaanvaardbaar. De Vlaamse regering past op die manier in feite het Brusselse taalhoffelijkheidsakkoord toe in Vlaanderen. De eentalig Franstalige leerkrachten worden weliswaar niet vast benoemd, maar ze blijven niettemin lesgeven aan kinderen die worden verondersteld bij het verlaten van het basisonderwijs het Nederlands voldoende machtig te zijn om eventueel naar het Nederlandstalig secundair onderwijs over te stappen. Ik heb de verslagen van de debatten nog eens gelezen die destijds zijn gevoerd bij de totstandkoming van de taalgrens en de faciliteitenregeling. Het staat buiten kijf dat dit de bedoeling is van het faciliteitenonderwijs.

Van Nieuwenhuysen

Mevrouw de minister, ik ben benieuwd hoe u dit zult verantwoorden. Ik stel al tien jaar dezelfde vraag, maar die blijft tot nu toe onbeantwoord. Hoe wordt met een nog altijd niet volledig operationele taalinspectie gecontroleerd of de wettelijke opgelegde uren Nederlands effectief worden gegeven? Met welke criteria beoordeelt de pedagogische inspectie van de Franse Gemeenschap de kwaliteit van de lessen Nederlands? Ik wil daar een duidelijk antwoord op. We betalen jaarlijks honderden miljoenen franken aan dat onderwijs. We hebben recht te weten wat we daar in ruil voor krijgen. Dit is geen dossier ontwikkelingshulp, we kunnen gemakkelijk achterhalen wat er met het geld gebeurt.

Waarom interpreteert de Vlaamse regering de taalwetgeving niet op een meer restrictieve wijze? In het regeerakkoord staat nochtans dat de faciliteiten restrictief zouden worden toegepast. Ik heb niet de indruk dat dit in het onderwijs gebeurt. Bent u bereid om dat alsnog te doen, vooral nu duidelijk blijkt dat er geen protocol inzake het faciliteitenonderwijs komt met de Franse Gemeenschap? Hoe zult u erop toezien dat de Vlaamse overheid niet financieel moet opdraaien voor leerlingen die eigenlijk niet in een faciliteitenschool thuishoren? Dan heb ik het in de eerste plaats over kinderen van buitenlanders van wie de huistaal niet het Frans is.

Een aantal van deze vragen stel ik niet voor de eerste keer, maar deze keer dring ik aan op een duidelijk antwoord. Ik vrees dat de goedkeuring van het rapport-Nabholz door de Raad van Europa en de dreiging om een nieuw aangekondigd dossier inzake het faciliteitenonderwijs bij de Raad van Europa in te dienen, een verlamrend effect kan hebben op uw daadkracht. Ik hoop dat ik me vergis, maar dat zal blijken uit uw antwoord.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst antwoorden op de interpellatie inzake de toepassing van de taalwetgeving bij de inschrijving van leerlingen in het faciliteitenonderwijs. Er zijn in het verleden al meerdere vragen gesteld over deze problematiek.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik wens dit debat niet uit de weg te gaan, wat u enigszins suggereert. De bevoegdheden op dit vlak, en dan heb ik het in eerste instantie over uw eerste interpellatie, liggen

in overwegende mate bij de federale overheid. Artikel 18 van de wet van 30 juli 1963 inzake taalgebruik in onderwijszaken stelt: 'De taalinspectie is inzonderheid belast met de doorlopende controle van de toepassing van de bepalingen van deze wet betreffende het taalstelsel van de leerlingen. Alle taalverklaringen zullen worden gevisieerd door twee inspecteurs behorende tot de ene en de andere taalrol.'

Of ik de taalwetgeving voor taal restrictiever zal toepassen, moet ik antwoorden dat de taalinspectie, die niet onder mijn bevoegdheid maar onder de bevoegdheid van de federale regering valt, hierover oordeelt. Over die taalinspectie hebben we in het verleden ook al gedebatteerd.

Als ik de wet verder lees, kan ik uw strikte interpretatie toch niet steunen. Artikel 6 van de wet zegt dat het faciliteitenonderwijs wordt georganiseerd voor leerlingen waarvan de moedertaal of gebruikelijke taal het Frans is en het gezinshoofd in één van de zes faciliteitengemeenten verblijft. De wet houdt geen verplichte compartimentering per gemeente in. Dit lijkt me trouwens weinig aan de toestand te veranderen. Feit is dat de Franstalige bevolking die in die gemeenten woont, het recht heeft basisonderwijs in het Frans te vragen. Vanuit mijn positie bekeken, maakt het geen verschil uit of die leerlingen kiezen voor de gemeente waar ze wonen, of één van de andere vijf gemeenten.

U zegt dat de lokale politici in Linkebeek de ambitie koesteren om via de Raad van Europa af te dwingen dat ook leerlingen buiten deze gemeente in de faciliteitenschool kunnen worden ingeschreven. Ik zal de informatie waarover ik beschik via uw interpellatie doorspelen aan mijn administratie met de vraag dit dossier verder op te volgen. Ik wil hieromtrent nog aanhalen dat de Raad van Europa aanbevelingen formuleert en geen recht spreekt.

Ik kom tot uw interpellatie over de kennis van het Nederlands van tijdelijke leerkrachten in het Franstalig faciliteitenonderwijs. In mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nummer 139 van 28 augustus heb ik inderdaad gesteld dat van de 78 tijdelijke leerkrachten er 9 in het bezit zijn van een getuigschrift van grondige kennis van de tweede taal Nederlands. Daaruit kan niet zomaar worden afgeleid dat de overige leerkrachten deze kennis van het Nederlands op generlei wijze zouden bezitten, ze kunnen enkel het bewijs niet voorleggen. Daartoe bestaat ook geen enkele verplichting vermits artikel 13 van de wet van 30 juli 1963 enkel vereist dat een onderwijzer het bewijs levert van de gron-

Vanderpoorten

dige kennis van de onderwijstaal, in dit geval het Frans.

Indien de daarnet vermelde wet in de mogelijkheid voorziet dat in de faciliteitengemeenten Franstalige scholen worden opgericht, dan moeten we ook aanvaarden dat het onderwijs in deze scholen inderdaad in het Frans gebeurt. De integratie in Vlaanderen waarnaar u verwijst, zit vervat in de wettelijke verplichting om vanaf de tweede graad Nederlands te onderrichten. De onderwijzers die het Nederlands als tweede taal onderrichten, moeten wel degelijk de grondige kennis daarvan bezitten en bewijzen, volgens artikel 14 van de genoemde wet. In haar rol van subsidiërende overheid vraagt het departement Onderwijs elk jaar de namen op van de personeelsleden die in de Nederlandstalige en Franstalige scholen belast worden met de verplichte tweede taal. De daarnet vermelde negen leerkrachten zijn dan ook onderwijzers die effectief de taal Nederlands onderwijzen.

Het is algemeen bekend dat de inhoudelijke inspectie op de lessen Nederlands het voorwerp uitmaakt van een ontwerp van protocolakkoord met de Franse Gemeenschap. Over de controle door de Franstalige inspectie en de rapportering ervan, verwijs ik naar het antwoord op uw schriftelijke vraag nummer 65 van 26 januari 2001. Bij uw stelling dat er van een protocolakkoord geen sprake meer is, verwijs ik u naar antwoorden die ik u in de voorbije weken heb gegeven.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, wat betreft die inschrijvingen hebben wij duidelijk een verschillende interpretatie. Ik ben van oordeel dat kinderen van bijvoorbeeld een Spaans of een Duits gezin, niet als huistaal het Frans hanteren maar het Spaans en het Duits. Zij vallen dus niet onder die taalwetgeving. Als ze absoluut naar het Franstalig onderwijs willen gaan, kunnen ze in Brussel of in Wallonië terecht, maar niet in de Franstalige faciliteitenscholen.

Als de overheid als basisfilosofie hanteert dat de inwoners van de Vlaamse faciliteitengemeenten zich moeten integreren in Vlaanderen, moet iedereen zich houden aan de strikte naleving en interpretatie van dat voorschrift. U wimpelt het hoe dan ook af. U zegt dat het een federale bevoegdheid is voor de taalinspectie, die jarenlang heeft stilgelegen en nu ook nog maar op halve kracht werkt. De

problematiek van de taalinspectie valt ook onder het fameuze onderwijsprotocol. U hebt zelf verwezen naar uw antwoorden uit de voorbije weken en maanden, en hieruit blijkt duidelijk dat deze discussie helemaal geblokkeerd is en er niets meer uit komt. De toestand blijft dus onveranderd.

Wat de kennis van het Nederlands van de tijdelijke leerkrachten betreft, zegt u dat u niet zeker bent dat die mensen het Nederlands onvoldoende machtig zijn, want ze moeten zelfs geen bewijs van kennis van het Nederlands voorleggen. Dat komt uiteindelijk op hetzelfde neer. Ik blijf erbij : dit is een Vlaamse variatie van het taalhoffelijkheidsakkoord in Brussel, maar dan op Vlaams grondgebied.

U verwijst naar de wettelijke verplichtingen inzake het aantal uren Nederlands dat moet worden gegeven. Ook daar hebben we geen zicht op. Tijdens het vorige zittingsjaar heb ik u de vraag gesteld of de verslagen van de Franstalige onderwijsinspectie nog altijd toekomen op de Vlaamse administratie van Onderwijs. U hebt mij toen een negatief antwoord gegeven, zonder verdere commentaar. Daar wordt dus blijkbaar niet naar gevraagd, zelfs al is dat wettelijk voorzien. We hebben dus totaal geen zicht op de kwaliteit en de kwantiteit van de lessen Nederlands die daar worden gegeven, en u doet daar eigenlijk niets aan. De zaak zit geblokkeerd, u neemt daar akte van maar voor de rest gebeurt er niets.

Nochtans kwam de kwestie hier reeds herhaaldelijk aan bod. Er werden zelfs twee moties ingediend door dit Vlaams Parlement, waarin wordt gesteld dat de subsidiekraan voor het Franstalig onderwijs wordt dichtgedraaid als er geen protocol tot stand kan komen. Ik stel andermaal vast dat u dat niet wenst te doen.

Ik heb gisteren nog een interpellatie gericht aan minister Van Grembergen, bevoegd voor de Vlaamse Rand. Hij heeft niet echt uitdrukkelijk maar toch wel impliciet toegegeven dat een aantal ministers van deze Vlaamse regering toch wel wat meer aandacht mogen hebben voor de problematiek van de verfransing van de Vlaamse Rand. Het faciliteitenonderwijs vormt toch wel een fameuze verfransingsmachine in die Vlaamse Rand. Ik hoop daarom dat de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand eens een hartig woordje zal spreken met de minister van Onderwijs.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het klopt niet dat hier geen aandacht aan wordt geschonken. Ik heb daarover enkele weken geleden trouwens gesproken met minister Van Grembergen en de minister-president, naar aanleiding van een brief die we hadden ontvangen in verband met de verkorting van de leerplicht. De Franse Gemeenschap vroeg of we bereid waren hierover een actie te ontwikkelen. Naar aanleiding daarvan hebben wij geantwoord dat wij absoluut willen samenkomen, niet alleen over de leerplicht maar in eerste instantie over alles wat met het protocol te maken heeft.

Als u stelt dat de zaak stil ligt en dat er niets gebeurt, is dat dus helemaal niet waar. Ik kan mij echter voorstellen dat wij deze zaak niet helemaal op dezelfde manier interpreteren.

De heer Luc Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, ik neem aan dat u van goede wil bent om te onderhandelen over dat protocol. U bent reeds meer dan drie jaar van goede wil, ik stel alleen maar vast dat er aan de andere kant geen goede wil bestaat. Het wordt tijd dat hieruit besluiten worden getrokken. Dat is mijn stelling.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, bij mijn weten gaat het bij de lessen Nederlands in die faciliteitengemeenten om acht lessen per week. Mijnheer Van Nieuwenhuysen, die lessen worden wel degelijk gegeven door leerkrachten die over een grondige kennis van het Nederlands beschikken. Laten we daar niet op terugkomen, we moeten met ernstige argumenten naar voren komen. Daar rijst geen probleem.

Het probleem doet zich voor op een ander vlak. U hebt opnieuw gesproken over het Franstalige faciliteitenonderwijs. We hebben inderdaad in januari 2002 en op 10 juli 2002 met redenen omklede moties ingediend. U moet niet zeggen dat de minister daar niet achter staat : zij verdedigt de moties van de meerderheid volgens haar mogelijkheden. Er zijn hier echter twee partners die tot een akkoord moeten komen : de Nederlandstaligen en de Frans-taligen.

Ik was mede-indiener van die twee moties en ik blijf op die nagel kloppen. Dat deed ik ook eergisteren in de commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand, waar u ook aan het woord kwam. Ook andere collega's hebben toen nogmaals bevestigd dat wij daarvoor strijden. Wij werken daar niet voor, wij strijden daarvoor, dat is nog meer dan

werken. Ik wil het hier nogmaals herhalen : wij geven de strijd niet op. Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u hebt het recht om daarvoor te strijden, maar ook de meerderheid heeft dat recht en zelfs de plicht. We zullen blijven strijden. De strijd duurt nu al meer dan dertig jaar en zo lang ik hier ben, geef ik die strijd niet op.

Ik weet niet of u praat met de mensen aan de andere kant, maar ik doe dat wel. Ik probeer de brug te verstevigen om tot een positieve oplossing te komen. Ik denk dat de meeste collega's langs de gepaste weg tot een duurzame oplossing proberen te komen.

De voorzitter : Rodenbach zou hebben gezegd : 'Kamerad, nicht resonieren sondern enden wie ein Soldat'.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Nieuwenhuysen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De heer Dirk De Cock treedt als voorzitter op.*

Interpellatie van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toekomst van de centra voor leerlingenbegeleiding, naar aanleiding van recente uitspraken van de minister

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toekomst van de centra voor leerlingenbegeleiding, naar aanleiding van recente uitspraken van de minister.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, collega's, u hebt in verband met de centra voor leerlingenbegeleiding de voorbije weken een aantal uitspraken gedaan of opmerkingen neerge-

Vanleenhove

schreven die bij velen op zijn minst de wenkbrauwen doen fronsen.

Eigenlijk begon het al in uw visietekst 'Maatwerk in samenspraak', waarin u de centra voor leerlingenbegeleiding als verwijzende en begeleidende instantie een 'knelpunt' hebt genoemd in de ontwikkeling van een vernieuwd beleid voor het onderwijs aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Het woord 'knelpunt' is bij veel mensen niet echt vleiend overgekomen, vooral omdat u de indruk geeft dat de CLB's geen visie zouden hebben op hun rol als verwijzende instantie. Waar u zegt dat de verwijzingsverslagen te veel zijn gericht op de kindkenmerken en te weinig rekening houden met de context, bent u vergeten dat de nog steeds verouderde omzendbrieven hen juist opdragen om over die kindkenmerken te spreken zonder melding te maken van de context. De CLB's doen dus wat ze moeten doen volgens de omzendbrieven.

Ik denk trouwens niet dat er redenen zijn om de CLB's tot zondebok uit te roepen, want heel wat PMS-centra zijn in het verleden voorlopers geweest in de ontwikkelingen die vandaag worden onderschreven. Ik denk bijvoorbeeld aan het centraal plaatsen van de klasleerkracht voor elk kind. Ik denk ook aan het beschouwen van leerproblemen als interactieproblemen. Dat heeft toch te maken met de context. Ik denk bovendien aan het uitbouwen van een ruim profiel voor taakleerkrachten, aan het oprichten van een cel Leerlingenbegeleiding om zorgverbreiding samen met de scholen vorm te geven, aan het creëren van leerlingvolgsystemen om efficiënter te kunnen subsidiëren, aan het uitwerken van handelingsgerichte diagnostiek en aan vormen van consultatieve leerlingenbegeleiding.

Dat zijn allemaal voorbeelden van het gedachtegoed dat u aanhangt, maar dat eigenlijk werd uitgewerkt door de PMS-centra en de CLB's. Het is daarom volkomen onterecht dat u of uw entourage in verband met de verwijsproblematiek enkel de CLB's viseert, want daar waar de CLB's selectief naar het buitengewoon onderwijs verwijzen zonder dat er een poging wordt ondernomen om de onderwijsleersituatie te optimaliseren, gebeurt dat dikwijls in situaties waar de samenwerking tussen het CLB en de school niet vlot verloopt. De school heeft dus evenveel verantwoordelijkheid in deze problematiek.

Verwijzen is niet enkel een aangelegenheid voor de CLB's, maar is juist het resultaat van de interactie

tussen alle actoren die bij de begeleiding van het kind zijn betrokken. Wie de ene kant belicht, mag ook niet vergeten de andere kant te belichten. Juist dankzij een efficiënte ondersteuning van de CLB's en dankzij de inzet van leerkrachten konden heel wat leerlingen wel succesvol in het gewone basis-onderwijs blijven. Anders waren ze misschien wel in het buitengewoon onderwijs terechtgekomen.

Ik wil het nu nog even hebben over onderwijsdecreet XIV, zonder er al te veel over uit te weiden. Dit komt later immers uitgebreid aan bod in het parlement. In onderwijsdecreet XIV sleutelt u ook weer aan het CLB-decreet. Dat is natuurlijk uw goed recht, maar dat CLB-decreet is nog niet zo oud en de implementatiefase is nog altijd bezig. We hebben al een hele weg afgelegd en het was niet altijd een eenvoudige klus om dat CLB-decreet op het veld waar te maken. Ik denk daarbij aan het feit dat scholen niet altijd op dezelfde golflengte zitten of aan het feit dat de CLB's niet altijd optimaal zijn bemand. Bovendien zijn er nieuwe opdrachten bijgekomen, die de CLB's onder druk zetten. Sommige van die opdrachten heeft de overheid gegeven. Toch neemt dat niet weg dat er al een hele weg is afgelegd.

Volgens onderwijsdecreet XIV zullen bijvoorbeeld voor de toekenning van de middelen de indicatoren voor kansarmoede, die in het gelijkekansendecreet zijn vervat, moeten worden gebruikt. Op zich zijn daar zeer terechte argumenten voor te vinden, maar toch zal dat tijdens de implementatiefase voor een herverdeling van de middelen zorgen voor de regio's en de netten. De continuïteit van de CLB-werking komt daardoor in het gedrang.

Mevrouw de minister, in uw laatste boek 'Een bank vooruit', dat ik met veel aandacht heb gelezen, creëert u een grote raadselachtigheid in verband met de toekomst van de CLB's. U noemt de CLB's in uw boek 'netgebonden instellingen die niet altijd in eerste instantie het belang van de leerlingen op het oog hebben.' Dat is een uitspraak die kan tellen. U schrijft dat het CLB-decreet 'op vrij korte termijn moet worden bijgestuurd, willen we niet hopeloos in de knoei komen met leerlinggebonden prioriteiten van de CLB's zoals begeleiding en oriëntering.'

In uw boek formuleert u ook een alternatief voor het huidige decreet, namelijk het opsplitsen van de CLB's. U schrijft: 'De kern voor de leerlingenbegeleiding moet echt schoolnabij worden en bijvoorbeeld verbonden worden aan de scholengemeenschap.' Ik vraag me dan onmiddellijk af of de CLB's hun onafhankelijkheid, een van de doelstel-

Vanleenhove

lingen van het CLB-decreet, daardoor op de heling wordt geplaatst. Autonomie ten opzichte van de school werd in het CLB-decreet en ook op het veld beschouwd als een belangrijke meerwaarde voor de werking van de CLB's. Wanneer die wordt verbonden aan een scholengemeenschap, wat betekent dat dan ?

In uw boek lees ik verder : 'De informatieverstrekking over keuzemogelijkheden en de (her)oriëntering van leerlingen wordt toegewezen aan netoverschrijdende neutrale regionale centra.' Dat kunnen we ook in onderwijsdecreet XIV lezen. Ook dat is vreemd, want u splitst op die manier informatie volledig van begeleiding. De mensen die werken in de CLB's, zijn er allemaal van overtuigd dat informatie en begeleiding eigenlijk inherent met elkaar verbonden moeten blijven. Vervolgens schrijft u : 'Dan pas kunnen ouders en leerlingen met kennis van zaken objectief kiezen voor een school die past bij de leerling'.

Meer dan ooit bent u gesterkt in de overtuiging, zo schrijft u verder 'dat het doorbreken van de netgebondenheid in alles wat met informatie, begeleiding en oriëntatie te maken heeft, een absolute must is'. De netgebondenheid ook onderbreken in de begeleiding en in de oriëntering vind ik toch een vreemde gedachtecronkel. Ik ben immers van oordeel dat begeleiding ook te maken heeft met waardegebondenheid. Als u dan de netgebondenheid verlaat, verlaat u ook voor een deel de waardegebondenheid.

In de komende maanden wilt u ook onderzoeken hoe, ik citeer : 'de CLB's kunnen worden omgevormd tot echt school- en leerling nabije begeleidingsdiensten, in nauwe samenwerking met de leerlingenbegeleiders op school aan de ene kant, en met welzijnsvoorzieningen aan de andere kant'.

Tot daar een bloemlezing van al uw uitspraken. Het hoeft geen betoog dat al die uitspraken in het CLB-veld tot nogal wat verbazing en onrust hebben geleid.

Mevrouw de minister, hoe verantwoordt u uw uitspraak dat de netgebonden CLB's niet altijd in eerste instantie het belang van de leerlingen op het oog hebben ? Dit is een sloganeske uitspraak die u toch op iets moet kunnen baseren. U suggereert dat ouders en leerlingen thans – om reden van de netgebonden centra – niet met kennis van zaken objectief kunnen kiezen voor een school die past bij de leerling. Op basis van welke objectieve en

bewezen bevindingen komt u tot dergelijke conclusies ?

Wat ontbreekt volgens u aan het huidige CLB-decreet waardoor wij volgens uw zeggen hopeloos in de knoei kunnen komen met leerlingebonden prioriteiten van de CLB's zoals begeleiding en oriëntering ? Als, zoals u voorstelt, de kern voor de leerlingenbegeleiding echt schoolnabij moet worden en bijvoorbeeld verbonden aan de scholengemeenschap, hoe staat het dan met de nog maar pas verworven en noodzakelijke onafhankelijkheid van de CLB's ten overstaan van de scholen ? Verliezen de CLB's dan opnieuw hun autonomie ? Houden zij als afzonderlijke instelling op te bestaan ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de heer Vanleenhove heeft op uitstekende wijze weergegeven hoe een en ander op het terrein beleefd wordt. Het veld heeft immers een hervorming moeten doormaken die zich bijzonder traag realiseert. Dit ligt niet aan het feit dat de onderwijsmensen dit niet willen, maar wel aan het feit dat de middelen niet volgens het normale en te verwachten ritme worden toegerekend. Verder denk ik ook aan de vele bijkomende complexe opdrachten en aan de traagheid waarmee tal van uitvoeringsbesluiten er gekomen zijn.

Ik wil het ook even hebben over de sfeer die voortdurend gecreëerd wordt. Ook uw voorganger was in dat bedje ziek. Ook hij had voortdurend de neiging om een scepticisme te ventileren over het werk dat daar gebeurde en over de toewijding van de mensen. Ik herinner me nog goed bepaalde bijzonder kwetsende uitspraken. Een en ander krijgt daardoor wel een zekere vorm van voorspelbaarheid. Hoe vaker men iets blijft zeggen, hoe groter de kans dat het uiteindelijk ook wel zo zal worden.

Ik sluit me daarom volkomen aan bij de woorden van de heer Vanleenhove. De CLB's hebben het recht om hun ding op de goede manier te doen en daartoe de nodige middelen te krijgen. Wat niet mag, is hen voortdurend bevragen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, CLB's zijn per definitie netgebonden instellingen. Dit wordt zelfs uitdrukkelijk gesteld in het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding. Dit

Vanderpoorten

impliceert dan ook dat er geen regionale, neutrale en net-ongebonden CLB's kunnen zijn.

Bij de bespreking van dit decreet in 1998 heb ik – en met mij nog anderen – in de commissie mijn kritiek niet onder stoelen of banken gestoken en ik ben niet van mening veranderd. Wat in mijn boek staat, is de verwoording van de kritiek die ik destijds in deze commissie op dit decreet heb geuit. Het parlement met zijn toenmalige meerderheid had echter zijn werk gedaan en ik heb dit decreet sinds mijn aantreden als minister dan ook een eerlijke kans willen geven. Het is op 1 september 2000 in uitvoering gegaan. Later werd het dan met besluiten en dergelijke meer aangevuld.

Verskillende pluspunten, zoals de multidisciplinaire werking, het vraaggestuurd handelen en de integratie van PMS en MST maken dit decreet waardevol, maar kunnen niet verhinderen dat er op korte termijn verbeteringen kunnen worden aangebracht. Dit geldt voor iedere regelgeving. Na een bepaalde periode zijn evaluatie en bijsturing noodzakelijk.

Weliswaar kan elke school met eender welk CLB van één van de drie centrumnetten een beleidsplan of beleidscontract afsluiten, maar de praktijk leert ons dat bijna alle scholen die behoren tot het gemeenschapsonderwijs, een beleidsplan hebben met een CLB van het gemeenschapsonderwijs, terwijl vrijwel alle scholen die behoren tot het vrij gesubsidieerd onderwijs, aangesloten zijn bij een vrij gesubsidieerd CLB. Het zijn bijna enkel scholen die behoren tot het provinciaal onderwijs of tot het gemeentelijk onderwijs die, bij ontstentenis van een nabijgelegen gesubsidieerd officieel centrum, zich aansluiten bij een CLB van een ander centrumnet. Ze moeten dat ook doen vermits het aangesloten zijn bij een CLB voor een school een erkenningsvoorwaarde is.

Conform het decreet dienen alle CLB's onder meer volgende strategische doelstellingen uit te voeren, zoals gestipuleerd in artikel 16, waaruit ik het volgende wens te citeren : 'Het centrum verstrekt op een gestructureerde wijze preventief en tijdig aan leerlingen, ouders en schoolpersoneel ten minste informatie over : de structuur en de organisatie van het Vlaamse onderwijs ; het volledige onderwijsaanbod ; de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt ; de welzijnsvoorzieningen en de gezondheidsvoorzieningen'. De wijze waarop de CLB's deze doelstellingen uitvoeren, moet evenwel

met elke school en scholengemeenschap worden afgesproken.

U begrijpt dat deze situatie de CLB's in een bijzonder moeilijke positie kan brengen. Het CLB zit als het ware gewrongen tussen een contract met een school – en is van dit contract afhankelijk voor haar eigen financiering – en een decretale opdracht tot objectieve en volledige informatie, ook over het onderwijsaanbod buiten de school, de scholengemeenschap en het onderwijsnet.

Mijnheer Vanleenhove, ik ben er samen met u van overtuigd dat heel wat medewerkers binnen de CLB's het belang van de jongeren primordiaal stellen, maar laat ons in uw vraagstelling de schoolnabije en intensieve begeleiding van bijvoorbeeld jongeren door een multidisciplinair CLB-team los zien van de informatieverstrekking als strategische doelstelling van een CLB. U mag derhalve niet de vergissing begaan dat mijn kritiek op de informatieverstrekking tegelijk slaat op de schoolnabije werking en de begeleiding die de verschillende teams opzetten. Ik hecht veel belang aan de professionele inzet van deze teams, en ik weet heel goed dat de uitzondering niet de regel is. Die begeleiding situeert zich het best op de plaats waar de leerling zich bevindt : nabij de school.

Ik ben er evengoed van overtuigd dat het belang van de leerlingen niet geschaad is indien de informatieverstrekking en het oriënteren van leerlingen op een objectieve manier kan gebeuren. Door middel van een experiment wil ik nagaan of de informatiestrekking niet beter buiten netgebonden CLB's kan worden georganiseerd.

Ik zie niet in welk belang van de leerling hierdoor geschaad zou kunnen worden, wel integendeel. Ik begrijp best dat de CLB-sector na de lectuur van deze passage in mijn boek 'Een bank vooruit' ook even aan het belang van de eigen organisatie denkt. U zult het echter met mij eens zijn dat alles in het werk moet worden gesteld om de belangen van de studerende jongeren zo gaaf mogelijk te houden en dat we hiervoor de beste organisatievorm moeten uitwerken, zeker op het vlak van de informatieverstrekking. Het is niet de bedoeling de knowhow en de expertise die binnen de CLB-sector bestaat ook maar enigszins aan te tasten. Het is integendeel mijn bedoeling om de begeleiding van leerlingen, ook op de eerste lijn, te versterken. Ik verwijs u ook graag naar de extra middelen die aan de basisscholen vanaf dit – maar vooral vanaf volgend – schooljaar worden gegeven om de eigen begeleiding van leerlingen uit te bouwen.

Vanderpoorten

De uitspraken waarop u alludeert, zijn geen resultante van een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek. Ze vinden hun oorsprong in het dilemma dat ik zonet schetste. Hoe kan een CLB binnen een volledig netgebonden context toch objectief en volledig informeren ? Via de oprichting van een onafhankelijke informatiedienst, bij wijze van experiment, wil ik empirisch nagaan of via dergelijke onafhankelijke diensten een uitweg kan worden geboden om jongeren en ouders beter en vollediger te kunnen informeren. Dit experiment zal eindigen op 31 december 2005. De evaluatie ervan zal moeten toelaten conclusies te trekken.

Uw laatste vraag heeft betrekking op de onafhankelijkheid van de CLB's ten aanzien van de scholen. Het CLB is inderdaad geen onderdeel van de school, maar werkt ermee samen en is dankzij deze relatieve onafhankelijkheid in staat bij de begeleiding het belang van de leerling centraal te stellen. Ik pleit hier dan ook niet voor de afschaffing van deze onafhankelijke positie op het vlak van leerlingenbegeleiding.

Dit wil evenwel niet zeggen dat de leerlingenbegeleiding binnen de school – en daarmee bedoel ik de eerstelijnszorg – niet moet worden versterkt. Om de CLB's in staat te stellen op een goede manier de tweedelijnszorg op te nemen, is een goed uitgebouwd leerlingenzorgsysteem binnen de school aangewezen. Dit moet leiden tot een goede taakverdeling inzake leerlingenbegeleiding en hulpverlening : leerlingenzorg binnen de school ; een onafhankelijke tweedelijnszorg binnen het CLB, zowel ten aanzien van de leerling als ten aanzien van de school ; een goede aansluiting – via de draaischijf-functie die het CLB opneemt – met de derdelijnszorg en de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen en daarnaast objectieve en volledige informatie-strekking in onafhankelijke, niet-netgebonden diensten.

Daarmee blijf ik er, net zoals in 1998, van overtuigd dat er op deze terreinen vooral nood is aan een duidelijke structuur en profilering, zowel op de eerste, de tweede als de derde lijn. Wat de derdelijnszorg betreft, verwijs ik overigens naar de ontwikkelingen op het vlak van integrale jeugdhulpverlening.

De zaken die nu aanhangig zijn bij het CLB, worden dus uit elkaar getrokken. Informatie wordt buiten de netten gehouden met het oog op neutraliteit en objectiviteit, en alles wat meer met leerlingenbegeleiding te maken heeft, komt dichterbij de

school. Dienaangaande wordt nu een belangrijke stap gezet in het kader van de zorg en de aandacht die een link vormt tussen de school zelf en de activiteiten die het CLB verder ontwikkelt. In derde instantie kan die dan zelf de link leggen naar de meer gespecialiseerde medische of welzijnssector.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, theoretisch kan ik u volgen, maar het is me nog niet helemaal duidelijk hoe een en ander in de praktijk moet worden verwezenlijkt. Uw antwoord heeft in ieder geval wat meer duidelijkheid gebracht met betrekking tot uw uitspraken.

Ik blijf het echter oneens zijn met uw uitspraak dat de informatie momenteel op een niet-objectieve manier wordt gegeven. Ik heb alle doorlichtingsverslagen van de West-Vlaamse CLB's doorgenomen en heb daarin geen enkele opmerking teruggevonden over de objectiviteit van de informatie die aan ouders en leerlingen verstrekt wordt. Ik weet dus niet waar u dat vandaag haalt. Ik vermoed dat u op sommige ogenblikken spoken ziet.

Gelukkig heeft uw antwoord mij een en ander duidelijker gemaakt. Ik denk trouwens dat we nog een vervolg op dat antwoord mogen verwachten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van de hogescholen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van de hogescholen.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik heb al meermaals uw aandacht gevraagd voor de krappe financiering van de hogescholen. We hebben al vaker onze bezorgdheid geuit over de spanning tussen de gesloten enveloppe en de sterke stijging van het studentenaantal. Dat gebeurde al bij de begrotingsbesprekingen 2001 en 2002.

Martens

In februari is ook een vraag om uitleg gesteld over de financiering van de hogescholen, maar ook in tal van andere vragen kwam dit onderwerp aan bod. Ik denk bijvoorbeeld aan de vragen over de maatschappelijke relevantie van de hogeschoolopleidingen, over de stijging van het aantal studenten in de lerarenopleiding, over de wachtlijst van de DIGO, enzovoort. Telkens hebben we gewezen op de preciaire situatie van de hogescholen. Ik heb de verslagen er nog eens op nagelezen en stel vast dat ook leden van de meerderheid, bijvoorbeeld de heer Sannen, beamen dat er een probleem is.

Onze bezorgdheid neemt echter toe. De minister heeft tijdens haar toespraak bij de opening van het academiejaar van de KUL gezegd dat ze de claim afwijst en verwijst daarbij naar de verhoging van de middelen in de periode 2003-2006. Het structuurdecreet bevat inderdaad een onderdeel financiering, wat een groeiperspectief biedt. De minister verwijst ook naar een verhoging van de middelen in de eerste periode van de regeerperiode met betrekking tot TBS, sociale toelages en de uitbouw van IAB's. Ten aanzien van de reserves maakt ze een aantal opmerkingen die kunnen worden genuanceerd.

Toch kan de minister de hogescholen niet overtuigen. Ze blijven hun eis om meer geld benadrukken. Ze verwijzen daarbij naar de spanning tussen het groeiend aantal financierbare studenten en de gesloten enveloppe. Voor hen is dat een reëel gegeven omdat ze niet werken met een derdebetalers-systeem. Ze krijgen de enveloppe en moeten hun opdrachten in eigen beheer waarmaken. Er is de hele problematiek inzake de beursstudenten. Hogescholen met eencyclusopleidingen worden meer geconfronteerd met beursstudenten. Voor de volwasseneducatie is voor dat probleem een oplossing gevonden – en terecht. Die scholen moeten wel prefinancieren, maar krijgen naderhand een terugbetaling. Dat is een goede zaak. Het is me onduidelijk waarom dit niet kan voor de hogescholen.

Mevrouw de minister, dan zijn er de studenten die een individueel aangepast leertraject doorlopen. Ze moeten nog een deel van de opleiding afmaken, maar dat niet wordt verrekend. Een ander feit is de indexering. Ik weet dat u zult zeggen dat dat een algemeen probleem is. Maar als ik honger heb, vind ik er geen troost in dat ook anderen honger hebben. De scholen willen goed kunnen functioneren en willen krijgen waar ze recht op hebben. Er is een manke financiering, zowel inzake de loonkost als de werkingskosten.

– *De heer Gilbert Vanleenhove, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

De CAO's leiden vaak ook tot een afgeleide last. Op de verhouding 20/80 kan speling zitten, en dat veroorzaakt een hogere druk op de enveloppe. Ik denk ook aan de blijvende achterstand met betrekking tot de sociale voorzieningen, zeker in vergelijking met de universiteiten. Hoe dichter het structuurdecreet komt, hoe groter de druk wordt. Er zijn bijkomende opdrachten, maar het tekort aan middelen blijft. Ik ben er niet blind voor dat er de volgende vijf jaar 2 miljard frank bijkomt, maar dat is een druppel op een hete plaat, zeker voor hogescholen die zich in grote centra bevinden waar de investeringskost beduidend hoger ligt dan voor de scholen die in een excentrische regio liggen.

Ik wijs op een aantal reële problemen, en die mogen niet worden geminimaliseerd. Als we het echt goed menen met het hoger onderwijs, dan moeten we het nodige doen. Enkel op die manier kunnen de hogescholen zich op een goede manier inschakelen in de Bolognaverklaring. Het volstaat niet om meer middelen te reserveren voor de periode 2003-2006, de huidige achterstand van de hogescholen moet eerst worden goedge maakt. Zo niet, zullen ze deze last blijven meeslepen. Dit zal er onvermijdelijk toe leiden dat de middelen om de academisering door te voeren zullen worden gebruikt om de huidige moeilijkheden te overwinnen.

Mevrouw de minister, welke inspanningen hebt u al gedaan om de financiële krapte van de hogescholen te milderen ? Wat weerhoudt u om te komen tot een correcte indexering ? Hoe zult u omgaan met de toenemende spanning tussen de groeiende studentenpopulatie en de stagnerende middelen ? Ook dit academiejaar is gebleken dat er meer instroom is in de hogescholen dan in de universiteiten. Toch behouden ze dezelfde enveloppe. Alles laat vermoeden dat dit probleem zich de volgende jaren zal voortzetten.

Ik stel me ook vragen bij de huidige puntengewichten. U hebt op een bepaald moment gezegd dat er een evaluatie zou komen. Hoe ver staat het daarmee ? Zijn er al conclusies ? U pleit ervoor om overlappings in het studieaanbod hoger onderwijs weg te werken. Dit is een impliciet pleidooi voor samenwerking, schaalvergroting en campusvorming. Welke mogelijkheden en middelen biedt u daarvoor ? Kortom, hoe zult u omgaan met de claims van het hoger onderwijs ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : De heer Martens heeft vastgesteld dat de financiering van de hogescholen me na aan het hart ligt. Ik heb van de heer Martens geen standpunt gehoord, alleen een hele reeks vragen. Hij verwijst bijvoorbeeld naar het probleem van de gesloten enveloppe, een systeem dat werd ingevoerd bij het hogescholendecreet. Voor mij is niet duidelijk geworden of hij wil afstappen van het systeem van de gesloten enveloppe en een louter studentgerelateerde financiering wil doorvoeren. Nochtans waren er destijds duidelijke argumenten van de meerderheid waar hij toe behoorde, voor een gesloten enveloppe die wel bijgestuurd moet worden bij een duidelijke groei van studenten die niet was ingeschat. De vorige en ook deze regering hebben hier al stappen toe gezet. *(Opmerkingen van de heer Luc Martens)*

We hebben daarnaast een voorstel voor herfinanciering van de hogescholen om een zekere beleidszekerheid aan hogescholen te geven. Er bestaat een spanningsveld tussen enerzijds een gesloten enveloppe op Vlaams niveau en anderzijds beleidszekerheid die we moeten geven aan de hogescholen zodat ze weten over hoeveel middelen ze kunnen beschikken voor een bepaalde termijn.

De hele financiering van de hogescholen en de problemen die daarbij rijzen, zijn heel verscheiden. Een brief van de Vlhora is natuurlijk globaliserend. Die globaliserende benadering vertelt niet het hele verhaal van de problemen van de financiering van de hogescholen. De heer Martens heeft een hele reeks problemen opgesomd, maar daaruit blijkt dat het een verscheiden en moeilijk verhaal is. Laten we het hoger kunstonderwijs even buiten beschouwing, dat debat zal later gevoerd worden. Dit is een heel andere problematiek.

In de samenstelling van het personeel is er een groot verschil tussen de verschillende hogescholen. Die hebben in de jaren 1995 tot 1997 verschillende opties genomen en dragen daar nu de consequenties van. Sommige beleidskeuzes waren op dat moment voor sommige scholen zeer pijnlijk. Anderen hebben die moeilijke keuzes niet durven maken, maar dragen daar nu de gevolgen van.

Ik denk ook aan de infrastructuur. De heer Martens verwees heel verdoken naar de grote agglomeratie waar een hogeschool zich kan bevinden en waar de kostprijs voor infrastructuur en gebouwen hoog kan liggen. Bij het ontstaan van de hogescholen heeft men in bepaalde gevallen de infrastructuur niet ingebracht in het patrimonium van de school, er waren ook infrastructuren die oud en versleten waren en eigenlijk niet meer verant-

woord om nog te gebruiken, zoals het geval was bij een bepaalde vrije hogeschool voor lerarenopleiding in het Antwerpse. De directies hebben dingen gedaan die ze nu willen afwentelen op de overheid. Er werden aankopen en huurprijzen vastgelegd voor gebouwen die bijkomende investeringen vragen, maar eigenlijk een heel specifieke situatie waren voor die bepaalde hogeschool. Sommige verantwoordelijken voor de realisatie van hogescholen gaan hier niet helemaal vrijuit.

Er is ook een grote verscheidenheid in bestuurlijke top en vrijgestelden. Al deze dingen duiden aan dat een globaal verhaal van de Vlhora heel verscheiden problemen onvoldoende naar voren laat komen. Men stelt terecht dat de globale financiering voor de hogescholen in Vlaanderen te laag is. Vorige dinsdag kwam ik toevallig de rectoren van de universiteiten van Leuven en Gent tegen. Ze paktten me allebei aan over een artikel in De Morgen naar aanleiding van een debat over de Vrije Universiteit Brussel en de KUL. Ze verweten me dat ik het teveel opnam voor de hogescholen, en ze vonden dat ik eens de cijfers moest vergelijken van wat een universiteit krijgt per student en wat een hogeschool krijgt. In hun visie krijgt een hogeschool meer, maar ze rekenen de wetenschappelijke financiering van de universiteiten niet mee, terwijl die bijkomende middelen ook voor de infrastructuur en de mogelijkheid tot lesgeven een comfort met zich meebrengt.

Het zou interessant zijn een beter beeld te krijgen van die vergelijking, want het was verrassend te horen hoe zij de initiatieven van de Vlhora wat betreft bijkomende financiering gewoon van tafel veegden als een onterechte vraag, want zij verkeren in een veel precairere situatie. Ze beschouwden mij als iemand die teveel voor de hogescholen en te weinig voor de universiteiten opkwam. We zouden hieromtrent wat meer en duidelijker cijfermateriaal moeten hebben. Voor zover ik weet, is de Vlhora ook nog in onderhandeling met het kabinet en het departement over die cijfers en de interpretatie ervan.

Anderzijds wordt in de open brief van de Vlhora ook verwezen naar de Bologna-oefening, de tweecycli-opleidingen die ingebed moeten worden en noem maar op. Hier geeft men duidelijk aan dat bijkomende financiering voor de hogescholen minimaal moet worden gekoppeld aan bepaalde voorwaarden. Er is de voorwaarde van de rationalisering. De vorige regering had de heren Martens en Dillemans opdracht gegeven een voorstel uit te werken over hoe we naar optimalisering van het studieraanbod in de hogescholen en de universitei-

Sannen

ten konden evolueren. Die zaak is totaal stilgevalen. Als we alle tweecycli-opleidingen in de toekomst moeten accrediteren en we laten negen of tien ingenieursopleidingen naast elkaar bestaan, dan zal de kostprijs groter zijn dan als we dat herleiden tot één ingenieurs- of mastersopleiding per associatie. Dit is maar een voorbeeld.

Is het nodig om twee of drie lerarenopleidingen van verschillende netten naast elkaar te behouden in dezelfde provincie ? Dit brengt een extra financiering mee die een druk op de hogescholen legt. Die zijn soms ook niet bereid om binnen hun aanbod te saneren en houden bepaalde dingen in stand waardoor de druk op andere docenten te groot wordt en waardoor er ongenoegen en een ongezond klimaat ontstaan.

Globaal klopt het dat de hogescholen te weinig middelen krijgen, zeker als men dit vergelijkt met de ons omringende landen. Het zomaar geven van meer middelen zonder voorwaarden of beleidssturing, zonder duidelijk zicht te krijgen op de problemen en zonder rationalisering in het studieaanbod, lijkt me geen verantwoorde houding. Ik vraag de minister om het initiatief dat gestart is door de vorige regering terug op te nemen, namelijk na te gaan hoe men het hogeschoolonderwijs kan optimaliseren, gekoppeld aan de noodzakelijke financiering en geplaatst in het Bolognakader, waar ik echter vragen bij heb. Hoe zit het bijvoorbeeld met de financiering voor de accreditering en het inbedden in het wetenschappelijk onderzoek van de lange types : moet dit apart naar de hogescholen, of is het wenselijk dat dit naar de universiteiten gaat die dit onder hun verantwoordelijkheid hebben volgens het ontwerp van decreet ? Hierover moet duidelijkheid komen. Het globale verhaal moet worden gedifferentieerd. Als er dan al meer middelen zouden komen, moeten die ook worden gedifferentieerd in het licht van bepaalde doelstellingen die de overheid stelt.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, Vlaanderen heeft ongetwijfeld kwaliteitsvol onderwijs, ook in de hogescholen. De brief van de Vlhora is duidelijk geen alledaags schrijven, integendeel : het is een meer dan duidelijk signaal waaruit een grote zorg blijkt. Als de financiering voor de hogescholen niet wordt aangepast, wordt op termijn de kwaliteit bedreigd. Daarom kijk ik met zeer grote belangstelling uit naar de begroting 2003. Ik hoop dat de minister al een tipje van de sluier kan op-

lichten en ons kan meedelen op welke wijze in de begroting 2003 in meer middelen wordt voorzien voor de hogescholen.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me graag aansluiten bij deze interpellatie, al was het maar om het belang van dit probleem te onderstrepen.

Ondertussen is geweten dat het hoger onderwijs de voorbije jaren in absolute cijfers heel wat meer studenten aantrekt dan de universiteiten. Heel belangrijk voor de sp.a is dat de hogescholen veel meer studenten aantrekken uit de lage sociale klassen. De sp.a heeft reeds bij de begrotingsbesprekingen van 2000 gepleit voor extra middelen voor de hogescholen. We hebben uitdrukkelijk gesteld dat we het zeer belangrijk vinden voor de toekomst en voor de hele samenleving dat zoveel mogelijk jongeren kunnen participeren aan het hoger onderwijs en dat dit kwaliteitsvol kan gebeuren.

Mevrouw de minister, destijds antwoordde u dat u zowel op korte, halflange als lange termijn naar een oplossing zou zoeken. Voor de halflange termijn zou u sleutelen aan de gewichten. Vandaag staan we drie jaar verder. De studentenaantallen voor het hoger onderwijs zijn opnieuw gestegen, wat maakt dat de sp.a ten volle begrip opbrengt voor het standpunt van de hogescholen, in die mate zelfs dat we verwachten dat u verdere stappen zult zetten in het realiseren van een herstelplan voor de hogescholen.

Ik kan de vraag onderschrijven van de heer Martens over de wijze waarop u zult omgaan met de spanning tussen de groei van de studentenaantallen en de stagnerende middelen. Welke stappen zult u in deze problematiek nemen om tot een oplossing te komen ? Hierbij moeten we uiteraard de uitdaging van de Bolognahervormingen in het achterhoofd houden waarover de heer Sannen het reeds uitvoerig heeft gehad.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Het debat over de financiering van de hogescholen, dat wordt aangekaart door de Vlhora, geeft me een gemengd gevoel. De evolutie in het hoger onderwijs gaat voor ons en voor de hogescholen zeer snel. Ik denk aan de situatie van 1996. Nu zijn we nog maar zes jaar later. Tegen 2004 kondigt zich alweer een grote hervorming aan. Men merkt ook op het terrein dat

Van Baelen

de samenwerkingsoperatie van de voorbije jaren niet overal goed is verwerkt.

De vraag hoe het komt dat zoveel jongeren zich inschrijven in de hogeschool, vooral voor de eencyclopleidingen, lijkt me fundamenteel. Dit is op middellange termijn geen goede evolutie. De heer Vandebroeke heeft het vorige week al gezegd. Vroeger bestond de uitdaging om op het hoogste te mikken en nu is bij een grote groep jongeren die noodzaak minder aanwezig dan in het verleden. Dit kan misschien opgevangen worden met modularisering bij de hervorming van het hoger onderwijs, maar ik vind dat hiermee de samenleving onder druk komt te staan. Dit is zeker het geval als we zien welke opleidingen groeien : beeldende kunsten en architectuur. Ik stel me hierbij een aantal maatschappelijke vragen, maar dit debat kunnen we nu niet voeren.

Bij het moment van de accreditering in 2007 rijst de vraag welke opleidingen al dan niet zullen en/of kunnen blijven bestaan in hun huidige vorm indien we een hoog kwaliteitsniveau van onze accreditering willen aanhouden. We zullen dan al in 2010 zijn, want in het ontwerp van decreet is in een herkansingsmogelijkheid voorzien. De heer Sannen heeft er al uitdrukkelijk naar verwezen dat die hogescholen binnen de associaties de fundamentele vraag stellen naar optimalisering en rationalisering. Ik ben het niet met hem eens dat de minister of het parlement daarvoor een aantal aanzetten moeten geven, eigenlijk verwacht ik die aanzetten van de hogescholen zelf. De meeste hogescholen hebben trouwens tussen 1996 en nu gezorgd voor een interne optimalisering en rationalisering.

Ik kan me dan ook niet van de indruk ontdoen dat, op het ogenblik dat het associatieverhaal op tafel is gekomen, de regionale factor toch minder heeft meegespeeld dan andere factoren om over de verschillende netten heen samenwerkingsverbanden te vormen.

De heer Martens suggereert dat er weinig gebeurt. Mijnheer Martens, onlangs zei u dat deze regering vooral kiest voor het hoger onderwijs en het basisonderwijs, toen het ging over de kwestie van de financiering van het secundair onderwijs. Het draait dus steeds uit op een geldkwestie. Er is wel heel wat gebeurd voor het hoger onderwijs en voor de hogescholen in het bijzonder. Ik denk dat de minister met alle plezier de verschillende elementen die daarbij aan bod zijn gekomen naar voren zal brengen, ik denk daarbij aan TBS, de CAO's enzovoort.

Het pleidooi voor samenwerking, schaalvergroting en campusvorming onderschrijf ik slechts gedeeltelijk. Voor mij heeft campusvorming niet noodzakelijk te maken met samenwerking en schaalvergroting. Het is niet omdat men in een structuur zit, dat men tot campusvorming tout court moet overgaan. Bovendien kan campusvorming perfect hogeronderwijsoverschrijdend worden bekeken. Ik bedoel daarmee dat men zich vandaag misschien iets te veel opsluit in de bestaande hogeschoolstructuur, terwijl die structuur de volgende jaren nog zal wijzigen en hopelijk nog zal blijven wijzigen.

Wat we wel moeten evalueren, zijn de puntengewichten die op een bepaald ogenblik aan de studierichtingen zijn toebedeeld. Ik denk dat die inderdaad fundamenteel achterhaald zijn. Er werden door sommige hogescholen trouwens een aantal nieuwe richtingen uitgebouwd, die nog worden gewaardeerd aan een puntengewicht dat totaal niet meer overeenstemt met wat een opleiding kost. Toch betekent dat voor mij niet noodzakelijk dat de enveloppe zoals ze vandaag bestaat, moet worden verhoogd om aan die noden tegemoet te komen.

Ondanks het feit dat de hogescholen een grote autonomie hebben, hoop ik dat men toch bereid is om in de toekomst samenwerkingsverbanden aan te gaan, ook op regionale basis. Ik denk bijvoorbeeld aan de campus Diepenbeek-Hasselt, waar ook netoverschrijdend of associatie-overschrijdend wordt gewerkt om een aantal kosten te delen. Ik hoop dat de hogescholen zich niet opsluiten, zoals we soms toch in berichten lezen. Sommige hogescholen reageren soms namelijk als volgt : 'dat is een student van een andere associatie, dus mag hij bij ons niet meer indirect genieten van de sociale voorzieningen en mag hij niet binnen in onze restaurants'. Dat zou toch erg triest zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, uiteraard is het ongenoegen waarnaar de heer Martens verwijst mij niet onbekend. Bij verschillende gelegenheden heb ik ook gesteld dat de hogescholen een prioritaire behandeling moeten krijgen zodra er enige budgettaire ruimte wordt gevonden. Andere sprekers hebben het al opgemerkt : ik heb in het verleden reeds herhaaldelijk aangehaald dat het basisonderwijs en het hoger onderwijs de eersten zijn om meer budgettaire ruimte te krijgen als dat kan.

Vanderpoorten

Ik wil echter ook wel stellen dat de hogescholen er deze legislatuur niet op achteruit zijn gegaan. Het krediet van de hogescholen werd de voorbije jaren op diverse manieren verhoogd. Het gaat hier om verhogingen van de enveloppe, van de middelen voor TBS, investeringen en sociale voorzieningen. Een overzicht van al deze bijkomende middelen leert ons dat het in 2000 gaat om meer dan 21 miljoen euro, in 2001 om meer dan 32 miljoen euro en in 2002 om meer dan 29 miljoen euro. In totaal gaat het dus voor de huidige legislatuur om een inspanning van meer dan 82 miljoen euro, of meer dan 3 miljard Belgische frank.

Ik heb aan mijn medewerkers gevraagd om een bundel te maken met alle details van de financiering van de hogescholen. Daarin worden de 'verwijten' van de Vlhora, waarover trouwens met de Vlhora werd gediscussieerd, weerlegd. Ik zal die bundel laten bezorgen aan de leden van deze commissie, want ik denk dat die cijfers ook handig zullen zijn bij het voorbereiden van de begrotingsbesprekingen.

Wat de indexering betreft, kan ik kort zijn. Voor de indexering van de enveloppe wordt gebruikgemaakt van de parameters zoals die gelden voor de hele Vlaamse Gemeenschap en zoals ze worden bepaald door de hele Vlaamse regering. Alle departementen zijn aan deze strenge begrotingsnorm gebonden, dus ook het departement Onderwijs.

Mijnheer Martens, uw derde vraag gaat blijkbaar uit van het axioma dat er een lineaire correlatie bestaat tussen het aantal studenten en de financiering ervan. Ook de vorige regering, waarvan u en uw partij deel uitmaakte, deelde deze mening niet. De heer Sannen heeft hier reeds naar verwezen. Toen in 1998 de studentenstijging meer dan 5 percent bedroeg, werd deze groei slechts voor 50 percent gecorrigeerd in de enveloppe. Dit gebeurde op een ogenblik dat er nog relatief weinig kosten waren voor de hogescholen inzake de TBS-55+-regeling. Bij de totstandkoming van het hogescholendecreet was u trouwens voorstander van een gesloten enveloppe. Die werd dan in de loop van de huidige legislatuur meerdere malen gecorrigeerd.

Terugkerend naar uw concrete vraag wil ik ten aanzien van uw derde punt heel duidelijk zijn : de middelen die de Vlaamse Gemeenschap aan de hogescholen spendeert, stagneren niet. Ze stijgen zowel in absolute als in relatieve termen. Om de financiering van de hogescholen op een ernstige manier te evalueren, moeten we meer in rekening

brengen dan alleen de enveloppe. Alle provisionele kredieten, de middelen voorzien voor TBS, de rest-toelagen kinesitherapie en enkele diverse zaken zoals de middelen voor ICT in de lerarenopleiding moeten ook in rekening worden gebracht.

Als we de gegevens per student bekijken en die opnieuw op hetzelfde indexniveau brengen, stellen we inderdaad een lichte daling vast vanaf 1996. Tegelijkertijd stel ik echter vast dat dankzij diverse inspanningen het bedrag per student in 2003 op ongeveer hetzelfde niveau ligt als in 1998, met name 5.006 euro in 2003 ten opzichte van 5.023 euro in 1998. Het is correct dat tijdens deze legislatuur het bedrag per student minstens stabiel bleef, terwijl er voor de periode 1996 tot 1998 een daling was. Ook deze cijfers werden opgenomen in de bundel, dus ga ik er nu niet in detail op in.

Om een antwoord op uw vierde vraag te formuleren, moet ik even terugkeren naar het verleden. Bij de voorbereiding van het hogescholendecreet zijn er verschillende simulaties gemaakt in verband met de puntengewichten van de opleidingen. In concreto ging het over negen simulaties. Op basis van de toenmalige toestand werden de 'ideale' puntengewichten bepaald. De bestaande puntengewichten geven dus de exacte situatie weer op een bepaald moment in het verleden.

In het kader van de beleidsboekhouding zou het mogelijk zijn om, via het uittekenen van een schema voor een analytische boekhouding, meer relevante informatie met betrekking tot dit gegeven te bekomen. De hogescholen blijken hiervoor zelf echter geen vragende partij te zijn.

De middelen voor de hogescholen liggen tot 2006 vast in het voorontwerp van structuurdecreet op het hoger onderwijs. Na 2006 moet er hoe dan ook worden gestart met een nieuw financieringsmechanisme. Momenteel zitten we nog in een voorbereidende fase waarin onderzoek wordt gedaan naar diverse financieringssystemen in het buitenland.

Met betrekking tot uw laatste vraag kan ik u zeggen dat bij het programmadecreet 2000 de investeringsmiddelen voor de hogescholen op structurele wijze werden verhoogd tot 875 miljoen frank of 21,24 miljoen euro.

In de vorige legislatuur was in het onderwijsdecreet X in een bedrag van 12,2 miljoen euro aan investeringsmiddelen voorzien. Daarenboven investeren de hogescholen belangrijke middelen vanuit hun aangelegde reserves. De gecumuleerde reserves bedragen 5,6 miljard Belgische frank.

Vanderpoorten

Ik zou willen eindigen met iets waar reeds een aantal collega's naar hebben verwezen en wat ik heel belangrijk vind. Ik heb er het volste vertrouwen in dat de dynamiek van de associatievorming haar effect op het wegwerken van de bestaande doublures niet zal missen. Dat is natuurlijk een belangrijke vaststelling die we vandaag doen in het Vlaamse hogeronderwijslandschap : er zijn doublures, en daardoor bestaat er vaak concurrentie tussen dezelfde departementen in verschillende hogescholen. Concurrentie hoeft op zich niet negatief te zijn, er moet enige vorm van concurrentie bestaan. Als men echter te hard overhelt in de verkeerde richting, gaat het alleen maar veel geld kosten en gaat het ten koste van de efficiëntie, terwijl er tegelijkertijd nog andere noden moeten worden gelenigd. Ik wil ook benadrukken wat de heer Van Baelen reeds zei : samenwerking hoeft niet veel te maken te hebben met campusvorming. Dat zijn twee verschillende zaken, die wel samen kunnen gaan maar niet samen moeten gaan.

Na zijn gesprek met de beide rectoren vroeg de heer Sannen om een vergelijking te maken tussen de verschillende cijfers in verband met het onderzoeksgeld en dergelijke. Ik denk dat dat inderdaad een interessante vergelijking zou kunnen zijn, en ik stel voor om die dan te bekijken als een bijlage bij de nota die ik u voor de begroting zal bezorgen. Dit zal natuurlijk een belangrijk onderwerp zijn bij de begroting, en dan kunnen we dat gebruiken als achtergrondinformatie om de discussie ten gronde te voeren.

Collega's, op dit moment staat er, wat het hoger onderwijs betreft, ongelooflijk veel op stapel. Naargelang de decreten daaromtrent vorm krijgen, beseffen wij natuurlijk beter dan wie ook dat er voor een aantal zaken in de toekomst uiteraard moet worden nagegaan hoe alles kan worden gefinancierd. Ik zou het daarom verkeerd vinden om nu te eenzijdig bepaalde elementen te benadrukken. Ik denk dat we de zaken, in het belang van het hoger onderwijs, meer globaal moeten bekijken.

Ik herhaal even wat er allemaal op tafel ligt : er is het structuurdecreet zelf, dat momenteel voorligt bij de Raad van State. Er is het decreet over de lerarenopleiding, dat nog niet werd geschreven maar waarin we al ver staan bij de voorbesprekingen en dat ook vanmiddag ter sprake komt. Verder zijn er nog twee andere decreten in voorbereiding, namelijk dat over de flexibilisering, het creditsysteem en dat over de studietoelagen. Dan staan we inderdaad voor de uitdaging om tegen 2006 tot een

nieuw financieringssysteem te komen voor hogescholen en universiteiten. Daarover werden reeds werkgroepen opgestart. Er zijn ook werkgroepen over het hoger kunstonderwijs, dat hier niet echt aan de orde is geweest maar wel even werd vermeld.

Ik wil enkel zeggen dat er veel aan de gang is en dat er de komende jaren nog veel moet gebeuren. We zijn ervan overtuigd dat een en ander ook budgettaire middelen zal vereisen. Die budgettaire middelen zijn natuurlijk eindig, en het komt er nu op aan ze zo efficiënt en zo rationeel mogelijk in te zetten op die plaatsen waar ze het meest nodig zijn.

Mijnheer de voorzitter, ik kan me voorstellen dat dit gesprek binnen enkele weken een vervolg zal kennen, als ik de cijfers heb overgemaakt.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik heb helemaal niet beweerd dat er geen surplusen zouden zijn. Dat heb ik heel uitdrukkelijk aangegeven in mijn algemene inleiding, en we kunnen hier enkel blij om zijn.

U zegt echter dat men niet achteruit is gegaan, dat men op zijn minst is blijven stilstaan. Het is een boutade, maar stilstaan betekent soms achteruitgaan. In heel die dynamiek die zich voordoet, is stilstaan eigenlijk relatief achteruitgaan. Men komt daardoor in een kwetsbare positie terecht.

Het blijft hoe dan ook een feit dat u die basisfinanciering ook moet afstemmen op de realiteit waarin scholen zich vandaag bevinden. Die situatie is inderdaad niet in alle scholen dezelfde, mijnheer Sannen. In het verleden hebt u reeds verwezen naar Antwerpen en de Kempen, ik heb dat allemaal met veel aandacht herlezen en ik ben daar niet blind voor. Zelfs in een globale benadering is het echter hoe dan ook duidelijk dat de gesloten enveloppe zoals ze nu functioneert, niet kan functioneren. Dat inzicht was er bij minister Van den Bossche, en hij heeft dat dan inderdaad ten dele bijgestuurd. U hebt dat op uw beurt ook gedaan, mevrouw de minister, maar het is duidelijk dat men, als men zekerheid wil geven, ervoor moet zorgen dat die gesloten enveloppe af en toe kan 'klikken'. Waarom zou in het onderwijs niet kunnen gebeuren wat op de beurs gebeurt ? We kunnen af en toe iets leren van wat er op de beurs gebeurt. In het onderwijs zou er ook een klikstelsel moeten komen dat een positieve dynamiek in het vooruitzicht stelt.

Martens

Mevrouw de minister, ik stel vast dat u het probleem van de index in een globale discussie blijft onderdompelen. Die globale discussie is er, want ik heb ze vroeger nog meegemaakt in verband met Cultuur en Welzijn. Het werken met enveloppen maakt bewust, geeft duidelijkheid en biedt dus mogelijkheden. Het is duidelijk dat u met de regemaat van de klok tegen de grenzen zult stoten. Wanneer op een bepaald ogenblik enig soelaas wordt geboden aan de hogescholen door in de financiering van de TBS-55+ bij te dragen, dan is dat goed, maar dan weten we heel goed dat er een generatie aankomt die vooral tijdens de eerste jaren van de carrière, en zeker na 25 jaar, haar maximum bereikt. Er zal dus vrij snel en bijna cyclisch nieuwe druk komen op de personeelsenveloppe. Dat zal in heel wat gevallen tot een reëel probleem leiden. We moeten ons daarvan bewust zijn.

Mevrouw de minister, ik heb ook geen antwoord gekregen op mijn vraag over het probleem van de beursstudenten. We hanteren in het volwassenenonderwijs een perfect model. We vinden dat er aantal categorieën in de samenleving zijn die in het licht van de permanente vorming ook voluit kansen moeten krijgen. Daar wordt prioriteit aan verleend. Om de volwasseneneducatie ook voor die mensen toegankelijk te maken en hen aldus te laten participeren aan het levenslang leren, geven wij aan de betrokken instellingen wat ze moeten prefinancieren. Ik denk dat we nu dezelfde logica moeten toepassen en dat het niet kan dat scholen het slachtoffer zijn van het feit dat ze veel beursstudenten hebben. Spreken over democratisering is het hele verhaal, ook voor het behalen van een diploma in het hoger onderwijs. Het gaat hier in mijn ogen om een absolute prioriteit waaraan moet worden gewerkt en die ook in de opleidingen van één cyclus als positief zal worden ervaren.

U zegt dat een aantal zaken globaal moet worden bekeken en dat er een aantal nieuwe decreten komen, maar u zegt ook dat alles niet binnen dezelfde mogelijkheden zal kunnen gebeuren. Wie de verschillende adviezen leest, stelt vast dat er ook wordt gezegd dat er aan de lerarenopleiding wel een prijskaartje zal hangen. Ik denk daarbij aan het mentorschap waar we vroeger ook al aandacht voor hebben gevraagd toen het ging over de zelfstandige stages. Ook het herzien van de studiebeurzen naar aanleiding van de nieuwe trajecten die er straks zullen zijn, zal budgettaire gevolgen hebben.

De meerderheid reageert hier niet eenduidig op en er zijn meer dan nuanceverschillen. De ene wil vol-

uit gaan, terwijl een andere wat meer reserves heeft. Ik ben blij met het standpunt van mevrouw Claes en ik zou zeggen : 'Read my lips', om eens een Amerikaanse president te citeren. Ik zal de lippen lezen tijdens de begrotingsbespreking, tijdens de begrotingscontrole, tijdens de volgende begrotingsbespreking en bij de volgende begrotingscontrole. De waarheid moet aan het licht komen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik wil de minister bedanken voor haar antwoord. Ik kijk ook uit naar het cijfermateriaal dat we zullen ontvangen. De minister heeft volgens mij terecht gezegd dat het debat complex zal worden en dat het niet kan worden losgekoppeld van het structuurdecreet dat op ons afkomt, en van de mogelijke aanbouwdecreten die daarmee te maken hebben.

We moeten inderdaad op heel korte termijn de onrechtvaardigheid wegwerken die ontstaat als scholen minder inkomsten hebben omdat ze veel beursstudenten hebben. Dat hebben we in het verleden ook al gezegd. Het kan toch niet dat scholen die hun sociale verantwoordelijkheid op een goede manier invullen en jongeren uit sociaal-economische milieus veel kansen geven, daarvoor worden gestraft, terwijl scholen met weinig beursstudenten niet worden gestraft. We moeten alles eens bekijken in de context van het aanbouwdecreet over de studiefinanciering en de studietoelagen. Deze onrechtvaardige anomalie mag niet blijven bestaan.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, enkel de middelen voor de hogescholen verhogen biedt geen garantie op het beste onderwijsaanbod. Er zal een onderlinge samenwerking nodig zijn, en er zullen duidelijke onderlinge afspraken moeten komen over wie welke opleiding onder de beste voorwaarden aanbiedt.

Mevrouw de minister, heb ik goed begrepen dat u vandaag afziet van de belofte om te komen tot een oplossing op middellange termijn, die u tijdens de begrotingsbesprekingen in 2000 maakte ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er zijn studies uitgevoerd en de afspraak is nu dat we daarrond zullen werken met de universiteiten. Ondertussen is het structuurdecreet in het vooruitzicht gesteld en zijn er andere samenwerkingsmodaliteiten tot stand gebracht. De hele systematiek van punten en dergelijke wordt onderzocht door werkgroepen.

Vanderpoorten

Dat er vandaag geen concrete oplossing is, betekent niet dat er niet meer wordt nagedacht over die kwestie.

De problematiek van de beursstudenten is toch iets complexer dan ze op het eerste gezicht lijkt. We worden immers ook geconfronteerd met inschrijvingsgeld dat kan worden gevraagd voor niet-beursstudenten en met plafonnering in dat verband. Het probleem is inderdaad reëel, de hogescholen zeggen me dat ook. Ik verwijs daarvoor naar de groep die werkt aan de voorbereiding in verband met de studietoelagen. Het probleem is binnen die groep immers ook aangekaart.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Martens en door mevrouw Claes werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Kris Van Dijk tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toegankelijkheid van scholen voor mensen met bijzondere noden

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijk tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toegankelijkheid van scholen voor mensen met bijzondere noden.

De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, onlangs werden we naar aanleiding van de resultaten van een onderzoek met de neus op enkele feiten gedrukt. Ik hou deze interpellatie hier omdat we in deze commissie al meermaals hebben gepleit voor inclusief onderwijs. Kinderen met bijzondere noden moeten ook in het gewoon onderwijs terechtkunnen. Op basis

van studieresultaten moeten we bijna tot de conclusie komen dat wij van goede wil zijn, maar dat kinderen met bijzondere noden gewoon niet terechtkunnen in het gewoon onderwijs.

We moeten voor de aanleiding van mijn interpellatie terugkeren naar de wet van 17 juli 1975 betreffende de toegang van personen met een handicap tot gebouwen toegankelijk voor het publiek en de uitvoeringsbesluiten die daarbij horen. Daarin is bepaald dat scholen openbare gebouwen zijn en dus toegankelijk moeten zijn voor mensen met bijzondere noden. Ten minste een verdieping of ten minste 10 percent van de voor het publiek toegankelijke oppervlakte en de toegangswegen die daar bijhoren, moeten voldoen aan de norm. Daarenboven moeten personen met een handicap van alle functies kunnen genieten waarvoor het gebouw is bestemd. Dat blijkt nu allesbehalve het geval te zijn.

Uit een beperkte steekproef bij 55 scholen, uitgevoerd door het Centrum voor Toegankelijkheid Provincie Antwerpen, blijkt dat geen enkele school toegankelijk is voor mensen met bijzondere noden zonder begeleiding. Slechts in 22 percent van de scholen geraken ze binnen met hulp. De andere scholen scoren op minstens een aspect van de bevraging nul punten.

Een van de pijnpunten is het sanitair. In geen enkele van de onderzochte scholen vinden rolstoelgebruikers een aangepaste wastafel of een aangepast toilet. In 46 percent van de onderzochte scholen is de ruimte te klein, is de deuropening te smal en is niet in beugels voorzien. Slechts een op tien van de onderzochte scholen heeft voorbehouden parkeerplaatsen en amper 5 percent van de onderzochte scholen is zelfstandig toegankelijk. Slechts in 20 percent van de onderzochte scholen kan iedereen op eigen kracht door de hoofdingang. Vier scholen zijn helemaal niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers. De grote gebreken zijn vooral de hoge drempels en de te zware deuren. Deze cijfers wijzen toch op problemen.

Slechts in de helft van de onderzochte scholen is de refter met hulp bereikbaar, maar in een kwart van die scholen is hij ontoegankelijk door opstapjes en niveaoverschillen. Ook bibliotheken, turnzalen en recreatieruimtes zijn heel vaak ontoegankelijk. In bijna twee op drie onderzochte scholen zijn niet alle lokalen voor iedereen bereikbaar. De trap is vaak een onoverbrugbare hindernis. In 60 percent van de onderzochte scholen is er geen lift en in 90 percent van de onderzochte scholen voldoen de

Van Dijk

trappen niet aan de wettelijk opgelegde normen. Een dubbele trapleuning ontbreekt.

In zestien van de onderzochte scholen zijn met goede bedoelingen hellingen aangelegd, maar in zes van die scholen zijn ze te steil. In de tien andere scholen zijn de hellingen enkel bruikbaar als er iemand wil helpen. Slechts 20 percent van de onderzochte scholen blijkt een goede signalisatie te hebben rond en in de gebouwen, en volgens de studie is in 75 percent van de scholen hulp nodig om niet verloren te lopen. Dat laatste is natuurlijk een probleem voor iedereen.

De onderzochte scholen hebben zelf om een toegankelijkheidsonderzoek gevraagd. Er is dus goede wil aanwezig. 34 van de 55 scholen zijn gebouwd of grondig gerenoveerd nadat de wet van 1975 van kracht werd. Wat ik hier allemaal aankaart, zijn trouwens problemen die zich niet beperken tot schoolgebouwen.

Mevrouw de minister, ik til zwaar aan deze vaststellingen en daarom heb ik me wat meer geïnformeerd. Ik heb veel vernomen via goede bronnen en ik heb veel gelezen. De DIGO heeft pas in september 2001 een aanvulling gemaakt voor haar essentiële informatiemap 'Bouwen met DIGO'. In deel vier, hoofdstuk drie van die aanpassing komt de wet op de toegankelijkheid aan bod. Die wet werd zestien jaar geleden goedgekeurd. Het gaat slechts om een aanbeveling, want de toegankelijkheid van de school is in geen geval een criterium voor subsidiëring.

Een van de hoofdoorzaken van de scheefgroei is het feit dat de wet op de toegankelijkheid van 17 juli 1975 veel te weinig is gekend bij directies, architecten en aannemers en dat aan het niet-naleven van die wet geen enkele sanctie is verbonden. De wet is bovendien verouderd. Toch zou de mogelijkheid bestaan dat er een nieuw decreet komt over de toegankelijkheid. Het Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid zou aan de cel Gelijke Kansen van het departement Onderwijs een aanbevelingsnota hebben bezorgd.

Navraag leert dat de DIGO wel voldoende goede wil in huis heeft om van de toegankelijkheid een criterium te maken voor het krijgen van subsidies, maar dat er niet genoeg personeel is om controles uit te voeren. Bovendien moet rekening worden gehouden met andere reglementen zoals de codex over het welzijn op het werk en het ARAB.

De minister legt een zeer sterke klemtoon op de inclusie, want ze wil inclusief onderwijs realiseren. Dat kan alleen maar als we over voor iedereen toegankelijke scholen beschikken. De toegankelijkheid zou dus logischerwijs een prioriteit moeten worden voor de minister.

Ik heb een alternatief. Een aanvraag voor infrastructuurwerken in een school bij de DIGO of de ARGO zou pas een aanleiding voor subsidies mogen zijn, indien de plannen vergezeld gaan van een goedkeuringscertificaat van een van de vier erkende Vlaamse adviesbureaus inzake toegankelijkheid. Die adviesbureaus zijn het Centrum voor Toegankelijkheid Provincie Antwerpen, de VZW Toegankelijkheidsbureau te Hasselt, het Adviesbureau Toegankelijke Omgeving te Sint-Niklaas en de VZW Westkans te Sint-Andries. Op die manier wordt van de toegankelijkheid effectief een subsidie criterium gemaakt. De ARGO en de raad van bestuur van de DIGO moeten daarover beslissen.

Dit voorstel zal traag maar zeker de scheefgegroeide situatie recht trekken. Hiernaast kunnen natuurlijk nog – meer directe – maatregelen getroffen worden. Zowel vanuit de DIGO als vanuit de Vlaamse adviesbureaus op het vlak van toegankelijkheid komen er positieve reacties op mijn voorstel.

Regelmatig nemen de diensten contact op met architecten. Zo vindt er net vandaag een studiedag plaats met betrekking tot de bouw van lokalen voor het basisonderwijs. Ik stel me dan ook luidop de vraag of dit criterium van toegankelijkheid daar aan bod zal of kan komen.

Mevrouw de minister, we tillen vrij zwaar aan deze problemen die weliswaar niet zozeer het gevolg zijn van uw beleid, want het zijn problemen die ontstaan zijn door de lakse houding die gedurende vele decennia werd aangenomen. Hoe staat u tegenover dit vernietigend rapport? Zijn er meer of andere cijfers bekend? Werd hieromtrent reeds onderzoek verricht?

Hoe komt het dat er zo goed als geen rekening wordt gehouden met de wet op de toegankelijkheid? Hoe komt het dat er pas in september 2001 een aanvulling kwam in de informatiemap 'Bouwen met DIGO' van een wet uit de jaren zeventig? Misschien hebben uw ideeën rond inclusief onderwijs hier een positieve ontwikkeling te weeggebracht. Het is dan aan u om dit wereldkundig te maken.

Van Dijck

Is het juist dat er een decreet op de toegankelijkheid in de maak is ? Kunt u ons dienaangaande een stand van zaken geven ? Moeten hierover geen transparantere richtlijnen komen ten behoeve van de directies, de DIGO, de bouwbedrijven en aannemers, de architecten, enzovoort ? Wat denkt u van het voorstel om de goedkeuring tot subsidiëring mede te laten afhangen van een toegankelijkheids-certificaat ? Bent u het met mij eens dat deze maatregel de scheefgegroeide situatie langzaam maar zeker zal rechtzetten ?

Hoe en wanneer denkt u hier iets aan te doen ? Moet er niet extra snel worden ingegrepen, zeker met het oog op het inclusiebeleid dat u in de toekomst wilt voeren ? Ik herhaal hierbij dat dit voor ons van essentieel belang is. Welke directe maatregelen zult u treffen en welke – eventuele bijkomende – budgetten denkt u hiervoor vrij te maken ? Waar kunt u die halen ?

Als we bijkomende reglementeringen opleggen met betrekking tot nieuwbouw en vernieuwbouw, dan worden we uiteraard met een meerkost geconfronteerd. Het voorzien in een betere toegankelijkheid zal de factuur opdrijven. Dit brengt me bij de achterstand. Hoe staat het met de achterstand en de wachttijd bij de DIGO ? Kunt u ons dienaangaande een overzicht geven ?

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de heer Van Dijck een terechte interpellatie heeft ingediend over de toegankelijkheid. Het gaat hier echter om een problematiek die veel ruimer is dan het onderwijs. In feite zou deze materie moeten worden aangekaart bij elke Vlaamse minister vermits het toch om openbare gebouwen gaat.

Het knelpunt wordt eigenlijk gevormd door de stok achter de deur. We hebben heel veel Belgische wetten en Vlaamse decreten die vaak niet gekend zijn of waarbij we niet beschikken over de stok achter de deur om ze af te dwingen. Precies daar knelt het schoentje.

Ik vermoed dat u naar aanleiding van deze interpellatie reeds contact hebt opgenomen met uw collega van Ruimtelijke Ordening. Bij dat kabinet ligt immers de basis, in die zin dat daar de decretale verankering kan worden gevonden om een en ander af te dwingen bij de bouwvergunning.

Voor het overige kan ik me volledig aansluiten bij de reeds gestelde vragen, niet alleen voor het basis- en secundair onderwijs, maar voor het onderwijs in het algemeen, ongeacht of het om nieuw- dan wel om vernieuwbouw gaat.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, ook ik wens de interpellatie van de heer Van Dijck te ondersteunen. We hebben het in deze commissie vaak over drempels in het onderwijs die weggenomen moeten worden. Welnu, hier gaat het over een heel letterlijke drempel.

De wet is wel duidelijk, maar inzake uitvoering loopt er heel wat mis. In die zin zou ik de aanbeveling van de heer Van Dijck zelfs in een voorwaarde durven gieten. Immers, als men geen stok achter de deur heeft, blijft het vaak bij mooie principes en mooie woorden.

Mevrouw de minister, u kunt een rol spelen met betrekking tot communicatie en fasering. Misschien zou het goed zijn indien u wat bijkomende inspanningen zou leveren met betrekking tot de communicatie aan alle betrokkenen, bijvoorbeeld directies of architecten. Een totale ommekeer kunnen we echter niet van de ene dag op de andere verwachten. Vandaar ook mijn vraag naar fasering.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : We moeten ons inderdaad afvragen of we decretaal te werk willen gaan, dan wel via aanbeveling binnen de DIGO. Willen we op korte termijn resultaat boeken, dan doen we er mijns inziens met het oog op snelheid en efficiëntie het best aan dit op te leggen als criterium binnen de DIGO.

Ik kan de woorden van mevrouw Heeren met betrekking tot de decreten bijtreden, maar dan zitten we wel in een veel breder perspectief. Daarom moeten we eerst de wet actualiseren en afdwingbaarheid inbouwen. Ik ben steeds bereid die weg te bewandelen, maar ik denk efficiënter en sneller te kunnen werken binnen de DIGO. Dat kan echter niet via decreet, maar moet gebeuren via een beslissing van de raad van bestuur. Dat kan een eerste en efficiënte stap in de juiste richting zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik zal de vragen van de heer Van Dijck achtereenvolgens beant-

Vanderpoorten

woorden, behalve de vraag naar een overzicht van de achterstand en de wachttijd bij DIGO. Het antwoord op deze vraag zal ik schriftelijk laten overmaken aan de secretaris van de commissie.

Mijnheer Van Dijk, u geeft aan dat de cijfers gedistilleerd zijn uit een zeer beperkte steekproef, uitgevoerd in een kleine regio. Ik neem aan dat deze cijfers correct zijn, maar ik kan op dit ogenblik niet oordelen of ze ook representatief zijn voor alle netten en voor het hele patrimonium. Daarbij dient in de interpretatie rekening te worden gehouden met de reële behoeften die ook worden weergegeven in het onderzoek van de DIGO.

Wat ander onderzoek en cijfers betreft, kan verwezen worden naar dat onderzoek van de DIGO dat in 1998 werd uitgevoerd. In dit behoefteonderzoek, getiteld 'Scholenbouw in de Vlaamse Gemeenschap : de behoefte aan scholenbouw binnen het gesubsidieerd vrij en officieel onderwijs', kwamen aspecten als algemene toegankelijkheid en geschiktheid van schoolgebouwen aan bod. Sta me toe uit de betreffende conclusie het volgende te citeren : 'Ingevolge het KB van 9 mei 1977 genomen in uitvoering van de wet van 17 juli 1975 betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek moeten schoolgebouwen toegankelijk zijn voor gehandicapten. Uit het DIGO-onderzoek is gebleken dat in vele schoolgebouwen van het basisonderwijs – namelijk 63 percent – geen aangepast sanitair voor gehandicapten aanwezig is. In het secundair onderwijs is in 43 percent van de schoolgebouwen geen aangepast sanitair aanwezig. Hier dient echter bij te worden vermeld dat dit door de scholen voorlopig en ondanks de bestaande regelgeving vaak als onnodig wordt ervaren. Gezien de toenemende aandacht voor de integratie van gehandicapten in het gewoon onderwijs verwacht de DIGO een toenemende vraag naar investeringsmiddelen voor toegankelijkheidswerken'. Andere onderzoeken naar het thema toegankelijkheid zijn ons niet bekend.

Het is de bouwheer zelf die als eerste aansprakelijk en verantwoordelijk is voor het bouwproject, inclusief de naleving van alle algemene of specifieke regelgeving. Daarenboven is het de instantie die de bouwvergunning aflevert, in casu de lokale overheid, die de toepassing van de regelgeving – in casu de toegankelijkheid voor gehandicapten – moet controleren.

De decretale opdracht van de DIGO bestaat uit het verlenen van subsidies en leningswaarborgen

voor infrastructuurwerken van het gesubsidieerd onderwijs. De DIGO heeft deze opdracht evenwel steeds zo ruim mogelijk geïnterpreteerd en uitgevoerd. Hiervoor verwijs ik onder meer naar het geven van algemene en specifieke informatie. De informatiemap 'Bouwen met DIGO' is momenteel reeds aan haar vierde uitgave toe. Van 1992 tot 1998 was de verwijzing naar de wet en het uitvoeringsbesluit opgenomen. Bij de vierde druk, die dateert van 1998 en waarbij werd overgestapt van een vast boek naar een losbladige publicatie, werd deze vermelding tijdelijk geschrapt. Bij de tweede aanvulling, die dateert van september 2001, werden opnieuw een aantal bijkomende bepalingen omtrent scholenbouw, zoals aanbevelingen voor sanitaire installaties, de regelgeving en normen inzake brandveiligheid én de regelgeving omtrent toegankelijkheid, toegevoegd. Het bleek immers dat de wetgeving bij de bouwheer onvoldoende gekend was en dat een bouwvergunning vaak afgeleverd wordt zonder opmerking bij dit aspect.

Ik heb geen weet van een nieuw decreet. Tot op vandaag werd ik bij geen enkele voorbereiding betrokken.

Ik verwijs vervolgens naar de bijkomende budgettaire inspanningen die de Vlaamse regering met betrekking tot het infrastructuurdossier tijdens deze legislatuur heeft geleverd. Hierbij zijn aspecten zoals toegankelijkheid en brandveiligheid uiteraard prioritair. Naast de ruime informatieopdracht die de DIGO vervult, komt het er in eerste instantie op aan de bestaande regelgeving te doen naleven en de verantwoordelijkheden te leggen op het juiste niveau.

Daarenboven kan nog vermeld worden dat de commissie van deskundigen, opgericht bij besluit van 27 februari 1992 en onder het voorzitterschap van de DIGO, in 2001 aanbevelingen voor sanitaire installaties heeft opgesteld waarin een hoofdstuk 'toiletruimte voor personen met een handicap' werd opgenomen.

Daarbij wil ik opmerken dat niet de subsidiëring moet afhangen van een eventueel toegankelijkheidscertificaat, maar wel het afleveren van een bouwvergunning. Daarmee zitten we opnieuw bij de gemeentelijke overheid. Bij een aantal geschiktmakingswerken – bijvoorbeeld de herstelling van de centrale verwarming of van een lekkend dak – is immers geen bouwvergunning vereist. Indien de goedkeuring van de subsidiëring afhankelijk is van een toegankelijkheidscertificaat, kan dit betekenen dat een snelle goedkeuring voor geschiktmakingswerken vertraging oploopt.

Vanderpoorten

Tot slot komen de bijkomende financiële inspanningen van de Vlaamse regering zowel vanuit de begroting van de Vlaamse Gemeenschap als vanuit het FFEU. Daarenboven is enkel een gecombineerde beleidsaanpak succesvol. Naast de bijkomende budgetten zullen we werk moeten maken van beleidsdomein- en netoverschrijdende samenwerking, het stimuleren van PPS-projecten en het initiëren van het openstellen van beschikbare infrastructuur. Dit wordt allicht een opdracht voor het nieuwe agentschap Infrastructuur. Het is mijns inziens belangrijk dat er binnen het beter bestuurlijk beleid veel aandacht wordt geschonken aan de toestand van de infrastructuur binnen het onderwijs.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord dat mij echter licht ontgoochelt.

Met betrekking tot het afleveren van bouwvergunningen ben ik het volkomen met u eens dat verantwoordelijkheden genomen moeten worden waar die genomen moeten worden. Ik stel echter vast dat dit niet overal gebeurt zoals dit hoort. Enerzijds is er de verantwoordelijkheid van het bevoegde schepencollege, anderzijds is er nog steeds de dienst Stedenbouw.

Op sommige plaatsen reageert men daar wel alert op. Toen wij in mijn gemeente – ik spreek van de tijd dat ik nog deel uitmaakte van het schepencollege – een bouwaanvraag indienden voor de bouw van een nieuw administratief centrum, werd op de toegankelijkheid door zowel de bouwheer – dus het college – als door Stedenbouw de nadruk gelegd. We stellen echter vast dat dit voor onderwijs blijkbaar niet zo ver doorgedrongen is. Vaak kwam dat door de oude manier van denken waarbij men ervan uitging dat anders-validen niet thuishoorden in een gewone school. Het klinkt misschien wat bruusk, maar mijns inziens schuilt daarin de reden waarom men daar minder aandacht aan schonk en schenkt.

Ik meen te weten dat de DIGO en de ARGO voor plannen met betrekking tot scholenbouw nagaan of ze wel voldoen aan een aantal pedagogische vereisten. Ik verwijs in dit verband nogmaals naar de studiedag die net vandaag plaatsvindt. Dit toont aan dat men architecten wil informeren en bijscholen omdat men beseft dat schoolgebouwen in het jaar 2002 niet meer vergeleken kunnen worden met schoolgebouwen van pakweg een eeuw gele-

den. Ik ga ervan uit dat we het goed menen met inclusief onderwijs. Dan moet de subsidiërende overheid klemtonen leggen en baanbrekend werk verrichten.

Mevrouw Heeren zei al dat dit niet alleen de bekommernis moet zijn van de ministers van Onderwijs, Ruimtelijke Ordening en Welzijn : toegankelijkheid van andersvaliden moet voor iedereen belangrijk zijn. De alertheid is er vaak pas als je er zelf mee wordt geconfronteerd. We pleiten ervoor om maatregelen te nemen en zullen daarover een met redenen omklede motie indienen.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, u trekt het onderzoek niet in twijfel, maar u beschikt ook niet over een ander.

Ik wil u een suggestie doen. Een van de toegankelijkheidsbureaus in Vlaanderen krijgt regelmatig opdrachten van ook overheidsinstanties om bepaalde sectoren door te lichten. Zo zijn er studies over de toegankelijkheid van sportaccommodaties, hotels, stations, enzovoort. Wat weerhoudt er u van om een studie te vragen omtrent de toegankelijkheid van schoolgebouwen ?

Toegankelijkheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Ik steun de vraag van de heer Van Dijck om alert te zijn bij de subsidiëring van schoolgebouwen. Er bestaat regelgeving, maar die is op dit moment onvoldoende verankerd in het decreet ruimtelijke ordening. Vanuit het departement Onderwijs mag bij grote projecten worden gewezen op de toegankelijkheid. Dit kan een voorwaarde voor subsidiëring zijn. De bouwvergunning is inderdaad een verantwoordelijkheid van de gemeenten en de Arohm.

Mevrouw de minister, ik vind het jammer dat u bij minister Vogels niet hebt geïnformeerd naar de stand van zaken omtrent het decreet toegankelijkheid. Het zou zinvol zijn dat u haar het signaal geeft dat dit ook een thematiek is binnen onderwijs en dat u daarover geïnformeerd wilt worden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Dijck werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Voorzitter

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de musicalopleiding aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de musicalopleiding aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, vorig schooljaar trok de musicalafdeling van het Koninklijk Conservatorium in Brussel aan de noodrem. Het kon nauwelijks het hoofd boven water houden en zag zich genoodzaakt de opleiding musical op te offeren. Dat is bijzonder jammer, want deze opleiding is uniek in Vlaanderen.

Mevrouw de minister, u hebt na de debatten in de commissie en de plenaire vergadering middelen gereserveerd om het academiejaar 2002-2003 te overbruggen. De musicalopleiding slaakte daarover een zucht van verlichting. Zolang er echter geen duurzame, structurele oplossing komt voor deze vierjarige opleiding, is het probleem niet van de baan. In juni volgend jaar zal men er opnieuw met de handen in het haar zitten.

Daarom wil ik u enkele vragen stellen. Is er een definitieve oplossing in zicht voor deze opleiding ? Is het mogelijk om een structurele oplossing voor de afdeling musical in onderwijsdecreet XIV op te nemen ?

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mevrouw de minister, ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw Grouwels omdat ik haar bezorgdheid deel. Vorig zittingsjaar is de problematiek van de musicalopleiding aan bod gekomen en werd er een noodoplossing uitge-

werkt. Een structurele oplossing was op dat ogenblik niet mogelijk. U hebt wel beloofd het probleem opnieuw te bekijken en in de mate van het mogelijke te streven naar een structurele oplossing. Deze opleiding is inderdaad uniek in Vlaanderen. Ze is zeer succesvol en kwalitatief hoogstaand. Vlaanderen heeft er dan ook alle belang bij om ze te behouden.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik herinner me het debat van voor het reces ook nog en het antwoord van de minister. Wat mevrouw Claes zegt, verschilt van toonaard met dat debat.

Het gesprek was toen tweeledig. Het ging in de eerste plaats over de plaats van het kunstonderwijs binnen de hogeschoolstructuur. We hebben het daarnet nog over gehad. Ten tweede zijn we tot de conclusie gekomen dat het debat voeren over unieke opleidingen heel moeilijk is. Musical wordt vandaag alleen in die bepaalde hogeschool gegeven. Er zijn echter tal van andere opleidingen die binnen en buiten hogescholen worden aangeboden en die al dan niet even uniek zijn. Ik huiver er dan ook voor om voor een unieke opleiding een unieke oplossing uit te werken.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het hogescholendecreet verleent de hogescholen een onderwijsbevoegdheid binnen bepaalde studiegebieden. Voor de organisatie van het onderwijs kent de overheid aan elke hogeschool een enveloppe toe. Een hogeschool die onderwijsbevoegdheid heeft voor welbepaalde opleidingen, kan de onderliggende opties organiseren. Omwille van concurrentievoordelen organiseren sommige hogescholen nog bijkomende afstudeerrichtingen, in casu keuzepakketten binnen die opleidingen en opties. Een afstudeerrichting wordt als dusdanig niet in het decreet vermeld, noch als organisatorische entiteit, noch als financieringsonderdeel. Wat u de musicalopleiding noemt, is zo'n afstudeerrichting.

Vermits de musicalopleiding in Vlaanderen een vrij unieke positie inneemt, heb ik in de loop van juni 2002 een dubbele optie genomen. Ten eerste heb ik een bedrag vrijgemaakt van 75.000 euro voor een overeenkomst met de Erasmushogeschool, zodat de opleiding in het academiejaar 2002-2003 verder kon worden georganiseerd. We werken dit contract

Vanderpoorten

nu af in samenspraak met de Erasmushogeschool. Deze overeenkomst is duidelijk éénmalig. De bijdrage van de overheid was noodzakelijk omdat de instelling zelf het belang van deze opleiding blijkbaar niet zo hoog inschatte.

Ten tweede heb ik een werkgroep opdracht gegeven voorstellen uit te werken rond het aanbod hoger kunstonderwijs. Het kan immers niet dat er in Vlaanderen enerzijds sommige opleidingen door meerdere instellingen worden ingericht voor relatief weinig studenten, en anderzijds een discussiepunt ontstaat rond een zogenaamde unieke opleiding. Deze werkgroep heeft deze maand een eerste maal vergaderd. In de loop van november zullen de eerste concrete gesprekken worden gevoerd rond voorstellen die van de sector zelf komen. Het is de bedoeling om hiervan de eerste effecten te zien in het komende academiejaar, namelijk 2003-2004.

De suggestie om een bijzondere bepaling inzake de musical op te nemen in het voorontwerp van decreet XIV is een ander punt. In de versie van het ontwerp van decreet XIV die binnenkort wordt ingediend bij het Vlaams Parlement en in deze commissie zal worden besproken, is hierover niets opgenomen.

Het voorontwerp van decreetsbepaling dat momenteel circuleert om de musicalopleiding als een volwaardige opleiding in te schrijven alsook een bijzondere financiering hiervoor te reserveren, staat haaks op drie elementen. We staan ten eerste aan de vooravond van een grondige hervorming van het aanbod. Ik zou de hogescholen en universiteiten deze discussie in alle vrijheid willen laten voeren zonder dat de overheid hierop al een voorshot neemt.

Ten tweede impliceert de voorgestelde regeling dat de verschillende hogescholen iets zullen moeten inleveren om een bijkomende financiering van ongeveer 50.000 euro voor de Erasmushogeschool mogelijk te maken. Recent zijn er over de financiering van de hogescholen binnen de context van het structuurdecreet op het hoger onderwijs afspraken

gemaakt binnen de Vlhora. Bij mijn weten werd het recente voorstel van de Erasmushogeschool niet besproken. Ik weet niet of de raad van bestuur van de hogeschool hierover al een uitspraak heeft gedaan. Of de andere hogescholen hiermee zo gelukkig zullen zijn, is nog maar de vraag.

Ten derde kan, door de voorgestelde formulering die moet worden ingevoerd via het onderwijsdecreet XIV, elke hogeschool die dit studiegebied organiseert vanaf het academiejaar 2003-2004 een musicalopleiding organiseren. Dit is het laatste wat we nodig hebben op het vlak van de proliferatie van het aantal opleidingen. Het staat ook haaks op de beleidsoptie om een zo rationeel mogelijk onderwijsaanbod te hebben, ook in het kunstonderwijs.

Het ontwerp van decreet zal binnen enkele weken in handen zijn van het parlement. U moet dan in alle wijsheid oordelen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het goed dat het debat vandaag al is opgestart.

De bespreking van onderwijsdecreet XIV zal ongeveer gelijktijdig gebeuren met de besprekingen van de begroting 2003. Er kan misschien een link worden gelegd. Ik ben het met u eens dat we geen proliferatie van dit soort opleidingen wensen. Dat deze opleiding verdwijnt, kan echter ook niet door de beugel. In Nederland zijn er vijf dergelijke opleidingen, en onze talenten dreigen daar naartoe te verdwijnen.

Ik heb genoteerd dat we snel opnieuw dit debat zullen voeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.42 uur.*
